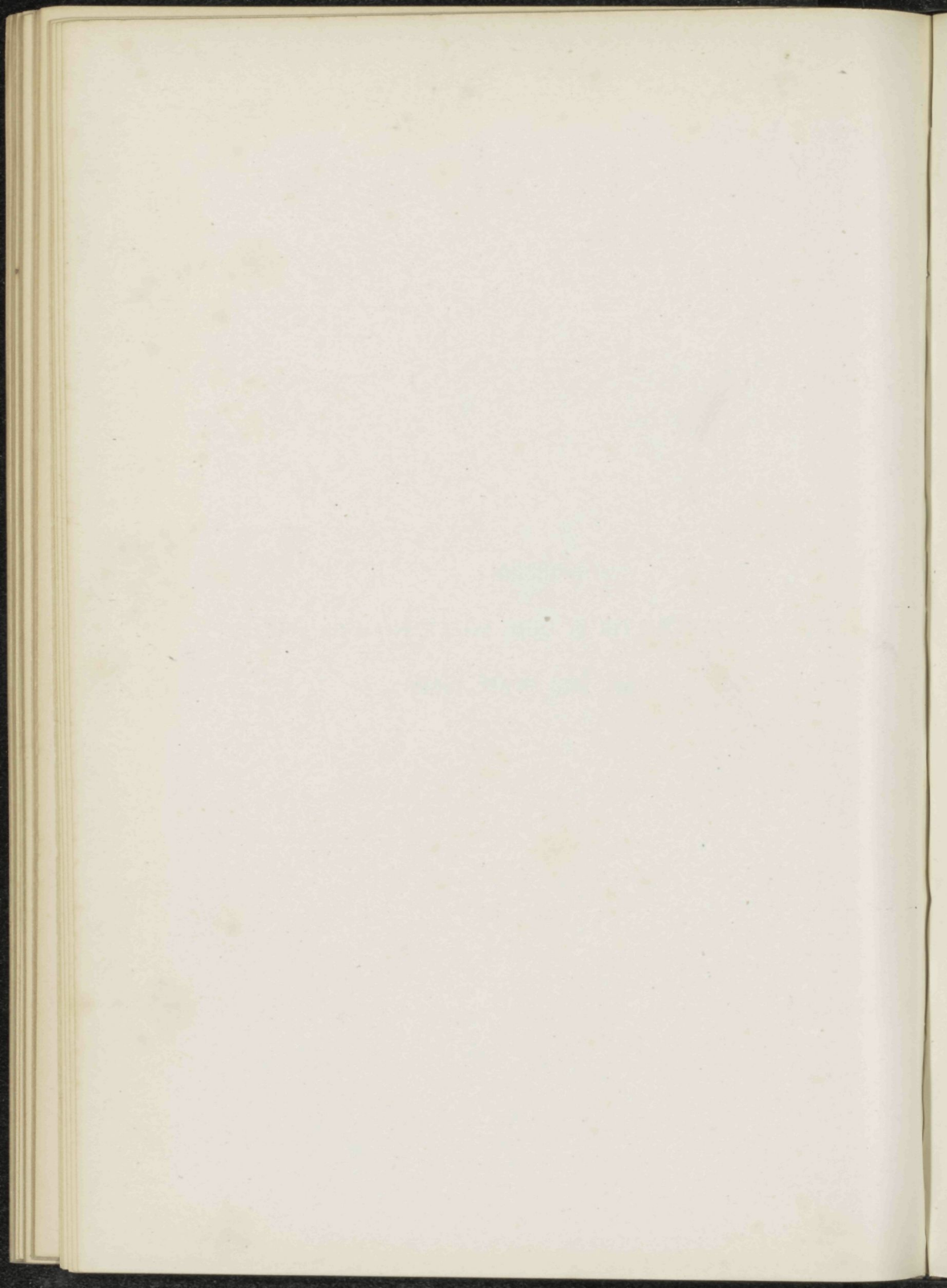

VERSLAG

OVER HET BESTUUR & DEN TOESTAND DER ZAKEN

VAN DE STAD LIER.

VERSLAG

OVER HET

BESTUUR en den TOESTAND DER ZAKEN

VAN DE

STAD LIER

OVER HET DIENSTJAAR 1902—1903

*voorgedragen door het College van Burgemeester en Schepenen
in uitvoering van artikel 70 der Gemeentewet.*

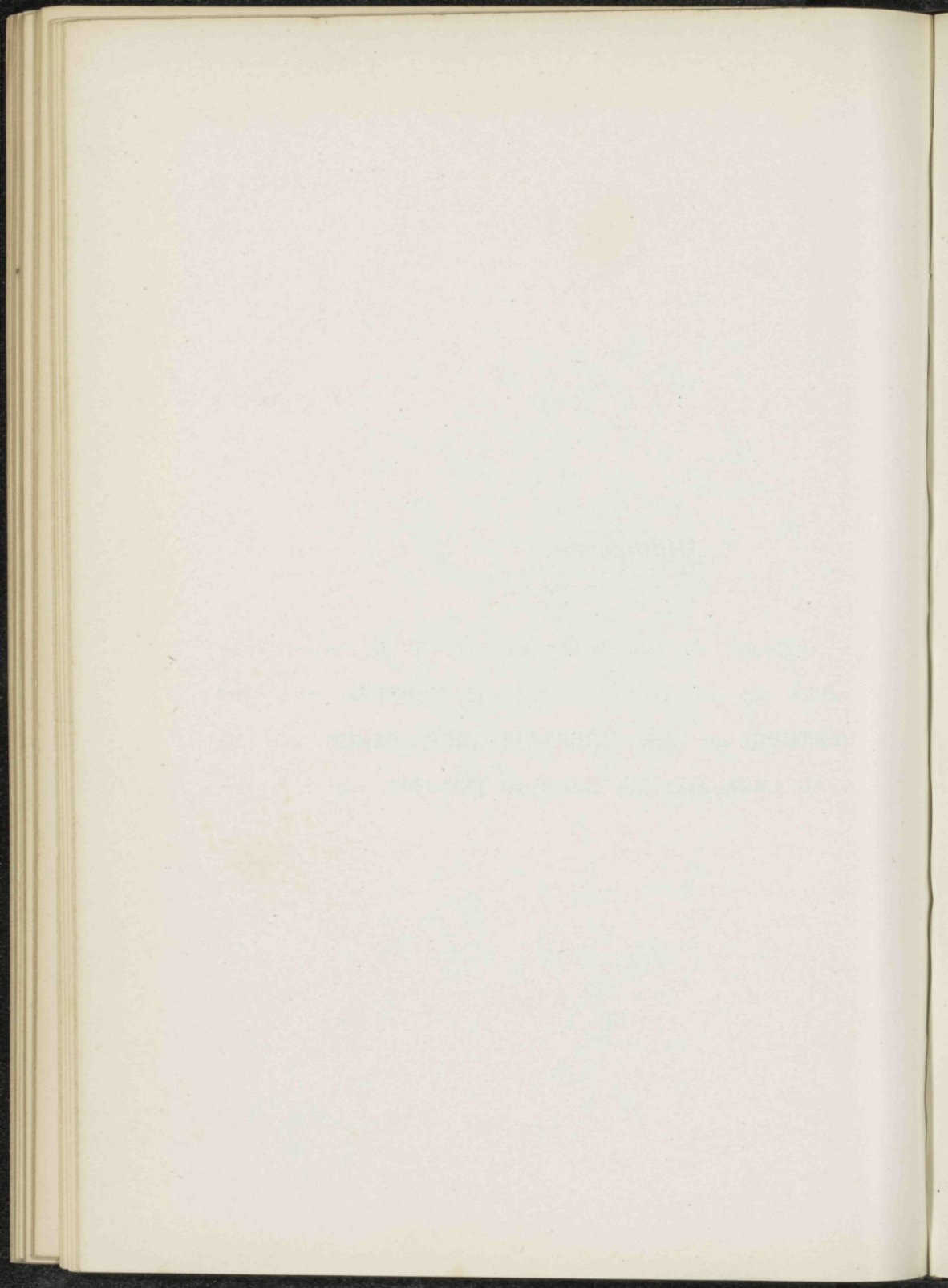
L I E R

Boek- en Steendrukkerij L. TAYMANS-NEZY, Groote Merkt, 73.

Mijnheeren,

Ingevolge de voorschriften van art. 70 der Gemeentewet,
hebben wij de eer den Raad het **VERSLAG over het
BESTUUR en den TOESTAND DER ZAKEN van de
STAD LIER**, over het dienstjaar 1902-1903, voor te leggen.

VERSLAG

over het BESTUUR en den TOESTAND DER ZAKEN

VAN DE.

STAD LIER.

TITEL I.

BEVOLKING.

EERSTE AFDEELING.

Staat der Bevolking.

De gewone opneming der bevolking beliep op 31 December 1902, volgens de registers, als volgt :

	MAN. GESL.	VR. GESL.	TOTAAL
	11302	11998	23300
Op 31 December 1901 bedroeg zij	11131	11853	22984
Vershil in meer.	171	145	316

TWEDE AFDEELING.

Beweging van den Burgerlijken Stand.

Geboorten, Overlijdens, Huwelijken, Echtscheidingen, Kindaannemingen, Wettigingen van 1901-1902.

J A R E N	AANTAL DER G E B O O R T E N				T O T A A L		AANTAL DER O V E R L I J D E N S (1)		T O T A A L		AANTAL DER D O O D G E B O R E N E N niet inbegrepen in de geboorten en overlijdens				T O T A A L		AANTAL der H U W E L I J K E N		AANTAL der E C H T S C H E I D I N G E N		AANTAL der K I N D A A N N E M I N G E N		AANTAL der W E T T I G I N G E N	
	Wettige		Onwettige		Mannelijke	Vrouwelijke	Mannelijke	Vrouwelijke	Wettige	Onwettige	Mannelijke	Vrouwelijke	Mannelijke	Vrouwelijke	T O T A A L	AANTAL der H U W E L I J K E N	AANTAL der E C H T S C H E I D I N G E N	AANTAL der K I N D A A N N E M I N G E N	AANTAL der W E T T I G I N G E N					
	Mannelijke	Vrouwelijke	Mannelijke	Vrouwelijke																Mannelijke	Vrouwelijke			
1901	383	356	35	31	223	211	434	14	8	1	—	23	181	—	—	—	—	—	—	54				
1902	400	368	24	30	207	187	394	13	10	1	—	24	201	—	—	—	—	—	—	55				
Meerder	17	12	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	1				
Minder	—	—	11	1	16	24	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

(1) In dit geval zijn niet begrepen de personen in andere plaatsen overleden en te Lier gehuisvest, waarvan de doodsakten op de registers van den Burgerlijken Stand overgeschreven zijn, ingevolge art. 80 van 't Burgerlijk Wetboek. — Dit getal belooft tot 8.

DERDE AFDEELING.

§ 1. Staat van overlijden volgens ouderdom.

Van 0 dag tot 1 voltallige dag	0
» 1 tot 2 voltallige dagen	3
» 2 » 3 » »	2
» 3 » 4 » »	0
» 4 » 5 » »	1
» 5 » 10 » »	10
» 10 » 15 » »	4
» 15 » 20 » »	2
» 20 » 25 » »	4
» 25 dagen tot 1 voltallige maand	4
» 1 tot 2 voltallige maanden.	10
» 2 » 3 » »	19
» 3 » 6 » »	24
» 6 maanden tot 1 voltallig jaren	32
» 1 tot 2 voltallige jaren	27
» 2 » 3 » »	8
» 3 » 4 » »	8
» 4 » 5 » »	6
» 5 » 6 » »	3
» 6 » 7 » »	3
» 7 » 8 » »	4
» 8 » 9 » »	2
» 9 » 10 » »	0
» 10 » 11 » »	1
» 11 » 12 » »	0
» 12 » 13 » »	0
» 13 » 14 » »	0
» 14 » 15 » »	1
» 15 » 16 » »	0
» 16 » 17 » »	1
» 17 » 18 » »	2
» 18 » 19 » »	2
» 19 » 20 » »	4
» 20 » 21 » »	2
» 21 » 22 » »	2
» 22 » 23 » »	1
» 23 » 24 » »	1

						Overdracht	193
Van 24	tot 25	voltallige jaren	.	.	.	.	1
» 25	» 26	» »	.	.	.	.	2
» 26	» 27	» »	.	.	.	.	1
» 27	» 28	» »	.	.	.	.	1
» 28	» 29	» »	.	.	.	.	1
» 29	» 30	» »	.	.	.	.	2
» 30	» 35	» »	.	.	.	.	7
» 35	» 40	» »	.	.	.	.	7
» 40	» 45	» »	.	.	.	.	10
» 45	» 50	» »	.	.	.	.	15
» 50	» 55	» »	.	.	.	.	11
» 55	» 60	» »	.	.	.	.	13
» 60	» 65	» »	.	.	.	.	29
» 65	» 70	» »	.	.	.	.	27
» 70	» 75	» »	.	.	.	.	25
» 75	» 80	» »	.	.	.	.	28
» 80	» 85	» »	.	.	.	.	13
» 85	» 90	» »	.	.	.	.	7
» 90	» 95	» »	.	.	.	.	1
» 95	» 100	» »	.	.	.	.	0
» 100	» meer	voltallige jaren	.	.	.	.	0
						Totaal	394

Ziekten aan dewelke de personen, in 1902 overleden, bezweken zijn :

Besmettelijke, aanstekingsstoffige en verpestende ziekten	{	Pokken	0
		Mazelen	0
		Scharlakenkoorts	2
		Kwade keel of kroep	9
		Kinkhoest	4
		Typhuskoorts	4
		Kinderbedziekten	2
Inheemsche ziekten	{	Uittering en slepende borstziekten	45
		Longontsteking, idem der luchtpijptakken, zijdesteek en ontsteking der ademkanalen	99
		Darmontsteking en buikloop	43
		Polderkoorts	0
Bijzondere ziekten	{	Cholera	0
		Vuurwapens	0
		Verdrinking	4
		Geweldige sterfgevallen.	6
Verschillige ziekten niet inbegrepen onder de vermelde			170
Totaal			394

Van dit getal zijn 374 personen overleden na geneeskundige hulp, en 20 zonder geneeskundige hulp te hebben genoten : 311 zijn te hunnen woonhuize overleden en 83 in Gods- en Gasthuizen of andere Openbare Gestichten; 10 personen zijn door geweldigen dood omgekomen.

51 Huwelijken zijn op behoeftigheidsbewijzen aangegaan.

§ 2. Inburgering.

Eene.

VIERDE AFDEELING.

§ 1. Verandering van woning.

A. Personen, die zich in de gemeente gevestigd hebben, komende :

Uit andere gemeenten van het koninkrijk		Uit den vreemde		TOTAAL		ALGEMEEN TOTAAL
Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
346	305	20	19	366	324	690

B. Personen, die de gemeente verlaten hebben, om zich te vestigen :

In andere gemeenten van het koninkrijk		In den vreemde		TOTAAL		ALGEMEEN TOTAAL
Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen	
381	367	15	15	415	388	803

§ 2. Registers van bevolking.

De voorschriften van het Staatsbestuur, nopens het houden der bevolkingsregisters, worden stipt in acht genomen.

TITEL II.

GEMEENTEBESTUUR.

EERSTE AFDEELING.

Gemeenteraad.

De samenstelling van den gemeenteraad onderging geene veranderingen.

Bij KK. Besluit van 10 April 1903 werd de heer FR. SCHOETERS, die sedert 31 jaren deel uitmaakt van den Raad, vereerd met het burgerlijk kruis van 1^e klas, tot belooning der diensten, door hem bewezen tijdens eene loopbaan van 35 jaren in hoedanigheid van bestuurlid van den Berg van Bermhertigheid, van lid en voorzitter der Kerkfabriek van St-Gummarus, en van gemeenteraadslid.

Sedert 1 October 1902 hield de Raad 13 zittingen.

De volgende punten werden daarin behandeld :

Zitting van Maandag 6 October 1902.

Nadat het verslag over het bestuur van den toestand der stadszaken, dienstjaar 1901-1902, alsook den stadsbegrootingsstaat voor 1903, door het schepencollege opgemaakt, zijn ter tafel gelegd, neemt de Raad voor kennisgeving aan het proces-verbaal van nazicht der stadskas, 3de kwartaal 1902 ;

keurt goed de begrootingsstaten der Liefdadige Besturen voor het jaar 1903, die van het Weldadigheidsbureel mits een paar wijzigingen ;

ondersteunt met een gunstig advies de verhuringsakten van eigendommen dier instellingen ;

keurt goed de rekeningen over 1901-1902 en de begrooting voor 1902-1903 der ondersteunde huishoudschool ;

insgelijks de wijziging door het Bestuur van Gast- en Godshuizen aan het reglement der Weezenhuizen gestemd ;

machtigt het patronaat der aangenomen scholen eene 10de klas in te richten in de aangenomen Jongensschool (stad) ;

keurt goed de rekening der stadsteekenschool over 1901 en de begrooting voor 1903 ;

eveneens de begrooting der Kerkfabriek van het H. Hart voor 1903 ;

stemt op den begrotingsstaat voor 1902 bijvoeglijke kredieten ten bedrage van 113.047 fr., bestemd voor 't bekostigen van bekiezelingswerken, van verbeteringswerken aan 't Gasgesticht en voor de uitbetaling der stadstoelage in de kerk der H. Familie ;

hernoemt als lid van het Weldadigheidsbureel M. FR. BLANCKX, en als lid van 't Bestuur van Gast- en Godshuizen, M. FR. BROES ;

en benoemt, ten bepaalden titel, tot onderwijzeres der stadsborduurschool, Mej. MARIA BRABANTS.

Zitting van 8 November 1902.

Worden uitgereikt aan MM. FR. ARRAS, dagbladventer, en KAR. DIERCKX, aannemer, eene medalie van 2de klas en aan M. ALF. VERCAMMEN, kuiper, eene van 3de klas ; onderscheidingen welke hun door het Staatsbestuur werden toegekend voor daden van moed en zelfopoffering.

Vervolgens stemt de Raad de noodige kredieten om de ontvangsten en uitgaven, door de verrechting der Bollaerstraat veroorzaakt, te regelen ;

verleent een gunstig advies aan de vraag van de Kerkfabriek der H. Familie, om op de begrooting van 1902 voorloopige kredieten te mogen inschrijven, ten bedrage van 80.000 fr.

eveneens aan de begrooting voor 1903 der zelfde Kerkfabriek ;

alsook aan de vraag der Kerkfabriek van het H. Hart, om eenen tweeden bezoldigden onderpastoor te bekomen ;

aan de beraadslaging van 't Bestuur van Gast- en Godshuizen, waarbij het machtiging vraagt om het legaat Sol, 500 fr. bedragende, te mogen aanveerden ;

aan de beraadslagingen van 't Weldadigheidsbureel, vragende machtiging, de eene om te mogen verwisselen een gedeelte erve gelegen te Hallaer, de andere om te mogen verkoopen een perceel gronds te Bouchout ;

stelt vast de rekening van einde van beheer van den afgestellten Bestuurder van den Berg van Bermhertigheid en tevens het bedrag der somme, door deze aan die instelling terug te betalen ;

keurt goed de begrooing voor 1902 van gezegde instelling ;

stelt vast de inschrijvingslijsten der leerlingen, in 1902-1903 rechthebbende op kosteloos onderwijs ;

stemt de aanneming der nieuwe klas, krachtens toelating van den Raad, in de aangenomen Jongensschool ingericht ;

eveneens de agregatie van het wereldlijk, gediplomeerd onderwijzend personeel der aangenomen scholen der stad ;

alsook de aansluiting bij de stadsadultenschool voor jongens van den vlaamschen leergang voor franschsprekenden ;

benevens een verzoekschrift, strekkende om de gezondmaking der Senne en harer bijrivieren te bekomen ;

keurt goed het ontwerp van riool in de Tramweglei en de Hofstraat, door het College opgemaakt ;

alsook de rekening van het Gasgesticht over 1901 ;

hernoemt, ten slotte, tot lid der Besturende Commissie van dit gesticht, den heer CH. STALPAERTS.

Zitting van 6 December 1902.

De Raad stemt een advies van gelukwensching en verkleefdheid aan Z. M. den KÖNIG, ter gelegenheid van den laffen aanslag, waarvan deze het voorwerp van was ;

verleent, bij hoogdringendheid, een gunstig advies aan de vraag van M. LANENS, om een uitstel te bekomen voor 't afmaken van den steenweg Lier-Linth ;

machtigt de Besturende Commissie van den Berg van Berm-

hertigheid eene som van 3000 fr. te ontleenen, om de bewerkingen dier instelling te kunnen voortzetten ;

verleent een gunstig advies aan de beraadslaging van 't Bestuur van Gast- en Godshuizen, waarbij het machtiging vraagt om den afleg te mogen aanveerden eener rente ten bedrage van 1164,02 fr. ;

keurt goed de rekening van het Pompierskorps over 1902 ;

bespreekt en stemt in eerste lezing de artikelen van den begrootingsstaat der stad voor 1903, wat betreft de ontvangsten en de 7 eerste hoofdstukken der uitgaven.

Zitting van Zaterdag 13 December 1902.

De Raad zet de bespreking voort van de overblijvende artikelen van den stadsbegrootingsstaat voor 1903, welke allen gestemd worden ;

schrijft een krediet van 1500 fr. in de begrooting voor 't ondersteunen van een turnfeest, in 1903 te geven ;

stemt het ontwerp eener leening van 420.000 fr. voor 't aflossen van Kasbons en 't uitvoeren van buitengewone werken ;

alsook eene verplichte verhooging van 100 fr. ten voordeele der heeren DE WEVER, AUGUSTINUS en DE POOTER, der jufvrouwen JANSSENS, VERHOEVEN en DE HONDT, leden van het onderwijzend personeel.

Zitting van 18 December 1902.

De Raad stemt in 2de lezing de artikelen van den begrootingsstaat voor 1903, die in 1^e lezing gewijzigd werden ;

stelt gezegden begrootingsstaat bepaald vast ;

en hernoemt tot leden van de Besturende Commissie van den Berg van Bermhertigheid, de heeren DE BELDER, ROTA en GUST. VAN IN.

Zitting van 10 Januari 1903.

Nadat eene belooning van stadswegen uitgereikt is aan den heer FR. HOUDMONT, leerling der Staats Middelbare Jongensschool, die in den algemeenen prijskamp der middelbare scholen eenen 5ⁿ accessit bekwam ;

neemt de Raad voor kennisgeving aan het proces-verbaal van nazicht der stadskas, 4de kwartaal 1902 ;

ondersteunt met een gunstig advies de processen-verbaal van houtkoopdagen, door de Liefdadige Besturen gehouden ;

verwerpt een verzoekschrift van peerdenslachers der stad om vermindering van slachtingskosten te bekomen ;

ondersteunt met een gunstig advies de begrootingen der middelbare scholen voor 1903 ;

stemt de inrichting van een festival met de Lierekermis ;

stelt kosteloos ter beschikking van den Bestuurder van 't Gasgesticht een perceeltje grond, en dit in vergoeding van het deel hof dat hem werd ontnomen voor de oprichting van den nieuwen gazometer ;

verwerpt de vraag van bewoners der Kluizeplein en omliggende straten, strekkende om op eerstgenoemde plaats de konijnen- en duivenmerkt in te richten ;

en stemt de bijdrage der stadskas in het pensioen door Mej. PH. VAN IN, oud-onderwijzeres, aangevraagd.

Zitting van 21 Meert 1903.

De heer schepen DE STRYCKER, namens den Raad, wenscht den heer Burgemeester geluk met de toekenning van het burgerlijk kruis van 1^e klas, dat hem bij KK. besluit van 16 Meert laatst werd verleend.

Vervolgens neemt de Raad voor kennisgeving aan : bericht van de goedkeuring van den stadsbegrootingsstaat voor 1903 en van de rekening der buurtwegen over 1901 ;

verzendt naar eene volgende zitting, ter bespreking, een verzoekschrift van de *Jonge Tooneelliefhebbers*, om eene stads-toelage te bekomen voor 't inrichten, in 1904-1905, van eenen internationalen wedstrijd van tooneelkunde ;

verzendt naar eene latere zitting het verzoekschrift van den Lierschen Beenhouwersbond, waarin de afschaffing wordt gevraagd van de taks op de vleeschkeuring ;

verleent een gunstig advies aan eene beraadslaging van de Kerkfabriek van St-Gummarus, strekkende om 1,61 are grond te mogen verkoopen te Itegem, bestemd om bij de openbare wegenis te worden ingelijfd ;

eveneens aan de Kerkfabriek van Ste-Margaretha, om op de meest voordeelige wijze eene plek gronds te mogen verkoopen buiten de Lisperpoort ;

stemt eene toelage aan de Kerkfabriek van het H. Hart, voor 't aenkoopen van een brandkoffer ;

eveneens een voorschot van 1000 fr. aan het Bestuur van den Berg van Bermhertigheid, om het in staat te stellen de bewerkingen te vervorderen ;

machtigt het College eene overeenkomst te sluiten, waarvan hij de voorwaarden goedkeurt, met het gemeentebestuur van Duffel, en voor doel hebbende te bekomen dat de landbouwers van Lier hunne zieke dieren naar den ontsmettingsketel van Duffel zullen mogen brengen ;

stemt de noodige machtiging en het vereischte krediet om het College toe te laten, volgens de voorwaarden door de krijgsoverheid bepaald, eene schietbaan voor de burgerwacht in te richten in de artilleriekaserne, nabij de Mechelpoort ;

verzendt naar de afdeeling van openbare werken de ontwerpen van twee nieuwe straten : eene buiten de Leuvensche poort, verbindende de Maesfortbaan aan den Berlaerschen steenweg, en eene buiten de Antwerpsche- en Mechelschepoorten, en verbindende de Vaartlaan aan de Boomlaerstraat ;

keurt goed de akten der openbare verhuring van eenige perceeltjes stadgrond ;

benoemt, ten bepaalden titel, tot veearts-vleeschkeurder, M. LEON CORNELIS ;

stemt, in de voorwaarden overeengekomen met de school-inspectie en den belanghebbende, de regeling der jaarwedde van M. VERHOEVEN, aangenomen onderwijzer, Lisp ;

benoemt tot lid van het Weldadigheidsbureel, ter vervanging van M. BUSSCHOTS, overleden, M. AUG. BAUWENS ; en tot lid van het Bestuur van Gast- en Godshuizen, M. FR. VAN DEN BRANDE, ter vervanging van M. H. DE BELDER, insgelijks overleden.

Zitting van 25 April 1903.

De heer Burgemeester, zich den tolk van den Raad makende, wenscht den heer FR. SCHOETERS geluk met de onderscheiding, die hem van 's Koningswege te beurt viel, namelijk de toekenning van het burgerlijk kruis van 1^e klas.

Nadat de heer ALAERS vervolgens de aandacht getrokken heeft op de overstromingen, die zich tengevolge der overvloedige regens rond Lier voordoen, wordt den Raad medegedeeld dat het Staatsbestuur voor eene som van 226 fr. tusschenkomt in de onkosten van inrichting der schietbaan in de artilleriekazerne; dat de bijvoeglijke kredieten ten bedrage van 1181 fr., in de vorige zitting gestemd, goedgekeurd zijn; en dat de stad, evenals de provincie, 100 fr. toelage heeft bestemd voor 't aankopen van een brandkoffer, door de kerkfabriek van het H. Hart.

De Raad neemt verder voor kennisgeving aan het proces-verbaal van nazicht der stadskas, 1^e kwartaal 1903;

verleent een gunstig advies aan de beraadslaging, waarbij het Weldadigheidsbureel machtiging vraagt om 9,16 aren gronds onder Emblehem te mogen verkoopen;

insgelijks aan de beraadslaging, waarbij het Bestuur van Gast- en Godshuizen machtiging vraagt om bij opbod te mogen verkoopen 22,28 aren gronds buiten de Leuvensche poort;

staat eene eeuwigdurende vergunning toe van 2.36 vierk. met. grond op het gemeentekerkhof aan den heer F. VAN DEN BRANDE, op de begraafplaats zijner vrouw, en eene van 2 vierk. met. aan M. EM. VAN IN, insgelijks op de begraafplaats van diens vrouw;

stemt eene toelage van 600 fr. om de tooneelmaatschappij *De Jonge Tooneelliefhebbers* toe te laten eenen internationalen wedstrijd in te richten;

hecht zijne goedkeuring aan een voorstel, strekkende om voor den ontworpen tram Lier-Werchter de spoorbreedte van 1 meter aan te nemen;

stemt de agregatie van de diensten, door den heer BOSMANS, Is., in hoedanigheid van hulponderwijzer der aangenomen Jongens-

school (center) bewezen, alsook de regeling der agregatie der heeren BAETS en SELDERSLAGHS, hulponderwijzers derzelfde school ;

bevestigt zijne zienswijze in zake uitvoering van bekiezelsingenwerken in de Pijpel- en Vinkestraten ;

stemt een ontwerp van nieuwe straat buiten de Leuvensche poort, verbindende de Maasfortbaan aan den Berlaerschen steenweg, met vertakking naar den Kesselschen steenweg ;

insgelijks het ontwerp van nieuwe straat buiten de Antwerpsche en de Mechelsche poorten, en verbindende de Vaartlaan aan de Boomlaarstraat ;

machtigt het patronaat der aangenomen Meisjesschool, Spoorweglei, eene 3^e klas in te richten ;

en stemt een werkplaatsreglement, dat verplichtend zal wezen in het stedelijk gasgesticht.

Zitting van 6 Juni 1903.

De Raad neemt voor kennisgeving aan mededeeling van de slotrekening der stad als aandeelhoudster der buurtlijnen Antwerpen-Santhoven-Lier, Santhoven-Oostmalle, Antwerpen-Rumpst en Boom-Mechelen-Duffel-Lier ;

keurt goed, bij hoogdringendheid, de verkoopakte van een perceel stadgrond in de Hofstraat ;

stemt, eveneens bij hoogdringendheid, bijvoeglijke kredieten op de begrooting van 1902 tot een bedrag van fr. 6773,05 ;

keurt goed de lastenkohiers der openbare verhuringen van goederen der liefdadige Besturen ;

verleent een gunstig advies aan de beraadslaging, waarbij het Bestuur van Gast- en Godshuizen machtiging vraagt om 5.55 aren gronds te Broechem te mogen verkoopen ;

keurt goed de rekeningen der Middelbare scholen over 1902 ;

verleent een gunstig advies aan de rekeningen der Kerkfabrieken over 1902 ;

keurt goed de benoeming van M. Joz. NAETS tot ontvanger der liefdadige besturen, alsook de akte van borgstelling diens ambtenaars, met de daaraangehechte beraadslaging der liefdadige Besturen ;

stelt vast de bijvoeglijke inschrijvingslijsten der in 1902-1903 op kosteloos onderwijs rechthebbende leerlingen ;

keurt goed de soumissie van den heer L. DIERCKX voor 't uitvoeren der riolen in de Tramweglei en de Hofstraat, mits de som van fr. 4890 ;

en stelt het bedrag vast der vergoeding, door den heer Joz. SELDERSLAGHS te genieten, in hoedanigheid van tusschentijdigen onderwijzer, ter vervanging van M. ALF. DE POOTER, die in ziekteverlof is.

Zitting van 18 Juli 1903.

De Raad neemt voor kennisgeving aan bericht van 't gemeente-bestuur van Bouchout, dat het weigert tusschen te komen in de bekiezeling der Pijpel- en Vinkestraten; alsook mededeeling van 't KK. besluit van 1 Oogst 1902, houdende rangschikking der scholen van Hagenbroeck en Lachenen in de 4^e reeks ;

verleent een gunstig advies aan de beraadslaging, waarbij het Bestuur van Gast- en Godshuizen machtiging vraagt om, bij opbod, 9,23 aren gronds te mogen verkoopen te Broechem ;

staat eene eeuwigdurende grondvergunning toe van 6 vierk. met. grond op 't gemeentekerkhof aan de familie Avondroodt-De Bie ;

besluit voorloopig af te zien van 't voornemen eenen Goedemannenraad in te richten met zetel te Lier ;

keurt goed de rekening van de Burgerwacht over 1902 en verleent een gunstig advies aan de begrooting voor 1904 ;

machtigt het Patronaat der aangenomen scholen der stad eene 11^e klas in te richten in de aangenomen jongensschool ;

besluit ten laste der stadskas te nemen de kosten van aankoop van een perceeltje gronds, bij de provinciale wegenis in te lijven, om reden van lijnrichting, aan de huizen door Mme Wed. Mulkens te bouwen wijk C n° 28A tegen de baan Lier-Herenthals ;

stemt bepaaldelijk de opening eener nieuwe straat buiten de Leuvensche poort, volgens het door 't College ontworpen en aan 't vereischte onderzoek onderworpen plan ;

stelt de vergoeding vast te betalen aan Mej. DOR. VAN DER PERRE, in hoedanigheid van tusschentijdige onderwijzeres der stadsmeisjesschool, in vervanging van Mej. LENS, in ziekteverlof;
en benoemt tot lid van 't Bestuur van den Berg van Bermhertigheid, ter vervanging van M. WILLEM NAETS, ontslaggever, M. FR. BUYCKX, boekhouder.

Zitting van 3 Oogst 1903.

Nadat de stadsrekening over 1902 neergelegd, en voor onderzoek en verslag naar de afdeeling van geldwezen is verzonden geworden, neemt de Raad voor kennisgeving aan het proces-verbaal van nazicht der stadskas over het 2^e kwartaal 1903;

machtigt het College, in bepaalde voorwaarden, den aankoop te doen van een gedeelte domanialen grond buiten en nabij de Leuvensche poort;

stemt de afschaffing van het bijzonder fonds voor den onderhoud der buurtwegen, de vernieuwing der daartoe vroeger bestemde opcentiemen en hunne versmelting met de overige, bij KK. besluit gemachtigde opcentiemen, wier vernieuwing insgelijks gestemd wordt.

Zitting van 8 Oogst 1903.

Na eene ondervraging van M. CLOCKAERTS over het niet betalen van een dagloon aan de stadswerklieden, op de Zon- en feestdagen, krijgt de Raad kennis van een verzoekschrift, waarbij eenige kolenhandelaars der stad vragen dat de kolen, noodig voor stadsdienst, aanbesteed of in verdeeling ter levering aan de kooplieden der stad zouden toegekend worden;

verwerpt eene vraag van vischverkoopers der stad, strekkende om te bekomen dat de verkoop van visch in de mijn des Vrijdags zou geschorst worden;

stemt het ontwerp van bestrating der Hof- en Boomlaerstraten en der Tramweglei, door het College opgemaakt;

brengt een gunstig advies uit over een ontwerp van 't gemeentebestuur van Mechelen, hebbende voor doel de inrichting van eenen werkrechttersraad voor 't arrondissement Mechelen;

keurt goed de rekeningen van den Berg van Bermhertigheid over 1901 en 1902;

evenzoo de rekening van het stedelijk gasgesticht over 1902; alsook de rekeningen der liefdadige Besturen over 1902;

en hoort de ontwikkeling van een voorstel van den heer SCHELLEKENS, waarbij de richting van den tram Lier-Werchter derwijze wordt bepaald, dat hij van de Leuvensche poort zich dwars door de stad naar de statie zou begeben.

Zitting van 9 September 1903.

De burgerlijke medalie van 2^e klas wordt den heer J. B. CRAUWELS, die van 3^e klas den heer LOD. DE DEKEN, en aan beiden, evenals aan de heeren C. RYCKEBOER, en EM. HON. DE MEULENAERE, welke reeds te Brussel de medalie van 1^e klas ontvingen, een diploma overhandigd, het alles toegezonden door het Staatsbestuur als belooning voor de daden van moed en zelfopoffering, door gemelde heeren volbracht.

Na eene vraag om inlichtingen van M. ALAERS over de wijze, waarop het Bestuur van Gast- en Godshuizen en de Bestuurscommissie van 't gasgesticht zich de noodige steenkolen aanschaffen;

stemt de Raad een besluit, de regeering machtigende 231,95 vierk. met. grond in de Hofstraat af te staan aan den heer J. B. BOGAERTS, mits 12 fr. den vierk. met.;

keurt goed de verdeeling van 't gemeenzaam fonds door de liefdadige Besturen voorgesteld;

eveneens de stadsrekening over 1902 met hare aanhangsels;

machtigt het College een gedeelte der gelden, van de leening voortkomende, te lichten om kasbons af te leggen;

verzendt naar de commissie van feestelijkheden het opmaken van 't program der St-Gummarusfeesten;

verleent een gunstig advies aan de akten van verhuringen der liefdadige besturen;

insgelijks aan de vraag van 't Bestuur van Gast- en Godshuizen, om een perceel gronds te verkoopen wijk D, n° 82E², aan den heer EUG. HELLEMANS;

alsook aan de verkoopakte van de plek gronds, aan de Kerkfabriek Ste-Margaretha toehoorende, en gelegen buiten de Lisperpoort, tegen den steenweg Lier-Oostmalle ;

en aan de begrootingen voor 1904 der Kerkfabrieken van St-Gummarus, St-Jozef, Ste-Margaretha en het H. Hart ;

stemt de agregatie van Mej. DE WEERT, onderwijzeres in de aangenomen Meisjesschool der Spoorweglei ;

en keurt goed de aanbesteding der kasseiingswerken in de Tramweglei, de Hof- en Boomlaerstraten, waarvan de heer G. LANENS aannemer verklaard wordt, mits de som van fr. 36668

TWEDE AFDEELING.

College van Burgemeester en Schepenen.

De samenstelling en ambtsverdeeling van 't College onderging geene wijziging.

De gewone vergadering heeft plaats 's Zaterdags om half twaalf. Daarenboven komt het College nog bijeen telkens de dienstnoodwendigheden het vereischen,

Het hield sedert 1 October van verleden jaar, 70 ingeschreven zittingen.

Bij Koninklijk Besluit van 16 Meert 1903, werd de heer Burgemeester VAN CAUWENBERGH vereerd met het kruis van burgerlijke verdiensten van 1^e klas, tot belooning der diensten, door hem bewezen tijdens eene bestuurlijke loopbaan van 37 jaar, in hoedanigheid van lid-secretaris van de Kerkfabriek van St-Gummarus, van lid en voorzitter van den provincialen Raad van Antwerpen, van Burgemeester en Volksvertegenwoordiger.

DERDE AFDEELING.

§ 1. Personeel en inrichting der Bureelen.

Zonder wijzigingen.

§ 2. Stedelijk Archief.

Het College heeft de heeren J. B. STOCKMANS, archivaris, en JUL. VAN IN, stadsbeambte, gelast met de algemeene ordening van het stedelijk archief.

Deze heeren hebben hunne werkzaamheden den 1^e Juni 1903 aangevangen; als vrucht hunner werkzaamheden hopen wij in het volgend verslag den beknopten inventaris onzer rijke archieven te kunnen mededeelen.

Bij besluit van 23 Meert 1901 stond de heer Minister van Justitie aan ons bestuur de volgende archieven af, welke tijdens het Fransch Bewind op den zolder der rechtbank van eersten aanleg te Mechelen, met meer andere archieven waren neergelegd :

a) De registers van Renten der stad Lier en bijvang van 1726 tot 1796, te samen 16 registers;

b) De staten en inventarissen van sterfhuizen van 1711 tot 1796, te samen 9 registers en 9 pakken.

Deze archieven staan vermeld in den *Inventaris der Archieven van de stad Lier ter greffie van de rechtbank van eersten aanleg van Mechelen neergelegd*, voorkomende in het Verslag van 1868-1869, bl. 71 en volgende.

Ons Bestuur is thans nog in onderhandeling met den heer EDW. GAILLARD, staatsarchivaris te Antwerpen, met het doel eene ruiling van oorkonden te bekomen, welke onze verzameling merkelyk zou verrijken.

Het register, bevattende de lijst der schepenen, schouten en secretarissen der stad Lier en Bijvang sedert 1211, en de samenstelling des gemeenteraads van 1795 tot heden, is thans door den heer STOCKMANS uitgegeven.

In het huidig verslag deelen wij twee opstellen mede van zijn hand, namelijk : de beknopte tafel op het Correctieboek voor de jaren 1422 tot 1484, en eene historische verhandeling over het Hof Colibrant.

VIERDE AFDEELING.

§ 1. Kiezerslijsten.

*A. Lijsten voor 1903, voor de Wetgevende Kamers,
de Provincie en de Gemeente.*

Deze lijsten, op 31 Oogst 1902 voorloopig vastgesteld, gaven :

	<i>Kamer</i>	<i>Senaat en Provincie</i>	<i>Gemeente</i>
Kiezers met eene stem	2852	2077	2381
» » twee stemmen	1121	1106	587
» » drij »	658	630	245
» » vier »			414
	4631	3813	3627

Er werden 14 verhalen ingediend bij het College, waarvan er 13 werden aangenomen en 1 verworpen.

De bepaalde lijst, gesloten op 30 November 1902, bevatte :

	<i>Kamer</i>	<i>Senaat en Provincie</i>	<i>Gemeente</i>
Kiezers met eene stem	2853	2080	2382
» » twee stemmen	1117	1102	582
» » drij »	661	633	246
» » vier »			417
	4631	3815	3627

De lijsten voor 1904 zijn op 31 Augusti voorloopig door het College gesloten geweest. Zij bevatten :

	<i>Kamer</i>	<i>Senaat en Provincie</i>	<i>Gemeente</i>
Kiezers met eene stem	2915	2111	2398
» » twee stemmen	1130	1119	601
» » drij »	679	646	251
» » vier »			434
	4728	3876	3684

Beschikkende voor de Kamer over 7212 stemmen.

» » Senaat en Provincie » 6287 »

» » Gemeente « 6089 »

B. Lijsten voor den Werkrechtersraad.

De lijsten van de werkbazen en van de werklieden, gerechtigd om ieder twee bijgevoegde gemeenteraadsleden te benoemen, zijn op 14 Februari 1902 voor drie jaren voorloopig vastgesteld. Zij bevatten :

518 Werkbazen.

1611 Werklieden.

Tegen de lijst der nijverheidsbazen werden er bij het Schepencollege 153 verhalen ingediend, waarvan 64 werden aangenomen en 89 verworpen.

Tegen die der burgers-nijverheidswerklieden werden er 163 verhalen ingediend, waarvan er één werd aangenomen en 162 werden verworpen.

Bij het Beroepshof werden 111 verhalen ingediend tegen de beslissingen van het College, waarvan er 29 werden aangenomen en 82 verworpen.

§ 2. Verkiezingen.

In de verkiezingen voor de Kamer, die den 25 Mei 1902 plaats grepen, werden gekozen :

MM. DE COCQ, LEFEBVRE en VAN CAUWENBERGH tot titelvoerende Volksvertegenwoordigers met hunne plaatsvervangers MM. BREMS en VAN HOORENBEECK ; alsook M. VAN DE WALLE tot titelvoerend Volksvertegenwoordiger met zijn plaatsvervanger M. HEYMANS.

§ 3. Lijsten der kiesbaren voor den Senaat en der gezworenen.

Drie inwoners onzer stad komen op de lijst van de kiesbaren tot den Senaat voor.

Op de lijst der gezworenen staan 74 namen van burgers onzer stad, waaronder 43 uit hoofde van cijsnbetaling en 31 uit hoofde van hun ambt of hunne hoedanigheid.

VIJFDE AFDEELING.

—

Gemeentegoederen.

A. Aankooopen.

Door den gemeenteraad en de Bestendige Deputatie daartoe gemachtigd, kocht de stadsregeering de volgende onroerende eigendommen aan :

a) Van M. CHRIST. ALAERS t/s, 31,77 aren grond, gemerkt op het kadaster wijk F, deel van n^r 300D; *b)* van M. LOD. VERSTRAETEN tezelfder plaatse 1,37 are gronds. Deze twee aankooopen werden gedaan om eene nieuwe straat te kunnen aanleggen (de Hofstraat), verbindende de Boomlaerstraat aan de Tramweglei; *c)* van Madame wed. G. BERGMANN, M. en Mme BERGMANN-VAN ACKER en M. FR. BOETS-GEERTS wederzijds 2,28 a., 0,93 a., — en 0,75 a. gronds wijk E, bestemd om bij den steenweg Lier-Linth ingelijfd te worden; *d)* van M. EG. BROES en mededeelhebbers 151,42 vierk. met. grond op Lisp, wijk A, n^r 761B, welke bij de openbare wegenis zijn ingelijfd.

B. Verkoopen.

Na behoorlijk daartoe gemachtigd te zijn door de bevoegde overheid stond de stadsregeering de volgende eigendommen af :

1° Aan den E. H. CH. NOTELTEIRS, mits den prijs van 130,85 fr., 130,85 vierk. met. grond, voortkomende van buurtweg 63, en gelegen wijk A, Spoorweglei; 2° aan den heer PARASIES-MARIËN, mits den prijs van 2322 fr., 154,80 vierk. met., en aan den heer J. B. BOGAERTS, aan den prijs van 2783,40 fr., 231,95 vierk. met. bouwgrond. Deze beide perceelen zijn gelegen in de Hofstraat, wijk F., n^r 300D deel, en behooren tot de erve door de stad van de heeren ALAERS en VERSTRAETEN aangekocht.

C. *Verwisseling.*

Geene.

ZESDE AFDEELING.

Gemeenteverordeningen.

Geene.

TITEL III.

GELDWEZEN DER GEMEENTE.

Ontleding der stadsrekening van 1902.

EERSTE AFDEELING.

Buitengewone Ontvangsten.

1^e Hoofdstuk.

1. Batig slot der rekening van 1901	fr. 8327.32

2^e Hoofdstuk. — Allerlei ontvangsten.

2. Uitgift van kasbons	fr. 25000.00
3. Uitgift van kasbons (herhaling van 1900)	» 8600.00
4. Toelaag van den Staat voor den aankoop der benooidigde eigendommen in de IJzerenweglei.	» 2356.00
5. Toelaag van den Staat en de provincie voor den steenweg der Hulst-, Bouwen- en Kerselaarstraten	» 75000.00
6. Verkoop van bouwgronden en opbrengst der taks voor bestratingswerken in de nieuwe straat op Boomlaer	» 2322.00
Totaal	fr. 113278.00

3^e Hoofdstuk. — Regelingen.

7. Vergunningen op het kerkhof in 1901	fr. 288.00
8. Ruimingsrol der waterloopen in 1901	» —
9. Opbrengst van den houtkoopdag gehouden op 7 Januari 1901	» 2744.00
Over te dragen	fr. 3032.00

	Overdracht	fr.	3032.00
10.	Toelaag der provincie voor den aankoop van eigendommen en de kasseiwerken der IJzerenweglei	»	13541.00
11.	Wedergaaf van de te veel betaalde toelaag voor de Staatsmiddelbare Jongensschool in 1900.	»	423.45
12.	Verkoop van eenen reepel stadserve (Statielaan)	»	200.00
13.	Wedergaaf voor het maken van stoepen in 1901	»	256.20
14.	Wedergaaf van jaarwedde betaald aan eene op pensioen gestelde onderwijzeres.	»	249.99
15.	Beloop van de boeten der Burgerwacht in 1901	»	171.95
15B.	Opbrengst van den koopdag van canada boomen gehouden op 20 Januari 1902	»	1421.00
15C.	Uitgift van kasbons	»	150000.00
15D.	Toelaag van den Staat voor de vervoerkosten der materialen in de Spek- en Driesstraten	»	8898.00
15E.	Verkoop van grond in de Bollaarstraat	»	1081.50
	Totaal	fr.	179275.09

Opneming der buitengewone ontvangsten.

1 ^e	Hoofdstuk	fr.	8327.32
2 ^e	»	»	113278.00
3 ^e	»	»	179275.09
	Totaal	fr.	300880.41

TWEEDE AFDEELING.

Gewone Ontvangsten.

1^e Hoofdstuk. — Belastingen.

16.	Gewone opcentiemen op 's rijksbelastingen :	fr.	7754.09
	7 op de grondlasten	fr.	4180.54
	7 op de personeele lasten	»	3573.55
	Over te dragen	fr.	7754.09

	Overdracht	fr.	7754.09
17.	Opcentiemen op den onderhoud der buurtwegen :	»	3822.53
	3 op de grondlasten	fr.	1790.66
	3 op de personeele lasten	»	1531.55
	3 op de patenten	»	499.32
18.	Buitengewone opcentiemen :	»	44195.59
	41 op de grondlasten	fr.	24486.02
	36 op de personeele lasten	»	18378.05
	8 op de patenten	»	1331.52
19.	Aandeel der stad in het gemeentefonds	»	132646.97
20.	Aandeel der stad in het nieuw fonds	»	22656.00
21.	Plaatsgeld op de markt en kaaïen	»	12174.47
22.	Taks voor bestratingswerken	»	—
23.	Bruggelden	»	426.40
24.	Taks op het geslacht vleesch	»	3387.25
	Totaal	fr.	227063.30

2^e Hoofdstuk. — Inkomsten van goederen en kapitalen.

25.	Huurprijzen van stadseigendommen	fr.	4670.08
26.	Grondcijnsen.	»	26.94
27.	Cijns, verschuldigd voor het wegruimen eener beplanting.	»	10.00
28.	Grassingen op de buurtwegen	»	305.00
29.	Jachtrecht op stadseigendommen	»	30.00
30.	Opbrengst van gewonen houthak, plantsoen en grassingen.	»	1818.58
31.	Intrest van obligatiën ten laste van den Staat	»	12.00
32.	Intrest der sommen ingehouden door het gemeentekrediet voor het maatschappelijk deel der stad in de aangegane leeningen	»	1825.00
33.	Opbrengst der actiën in de buurtspoorwegen	»	10661.34
34.	Aandeel der stad in de winsten der maatschappij « Het Gemeentekrediet »	»	1824.10
	Totaal	fr.	21183.04

3^e Hoofdstuk. — *Verschillende opbrengsten.*

35.	Akten van den burgerlijken stand	fr.	360.68
36.	Straatmest en ruiming der privaten.	»	327.25
37.	Gasgesticht	»	10000.00
38.	Verkoop van onbruikbare voorwerpen	»	122.00
39.	Verschillende kleine ontvangsten	»	350.65
40.	Inkoomgelden van het museum	»	22.65
Totaal			fr. 11183.23

4^e Hoofdstuk. — *Inkomsten en toelagen voor het onderwijs.*

41.	Inkomsten der fondatie Heyns	fr.	607.00
42.	Toelaag van den Staat voor het lager onderwijs	»	27137.88
43.	Aandeel van den Staat in de verplichtende verhooging van jaarwedden	»	1525.00
44.	Toelaag der Provincie voor het lager onderwijs	»	2134.43
45.	Toelaag van Staat en Provincie voor de scholen van volwassenen	»	1640.00
46.	Inkomsten van uitstaande gelden der bewaarscholen	»	345.00
47.	Toelaag van Staaten provincie voor de bewaarscholen	»	1225.00
48.	Toelaag van Staat en provincie voor de stadsteekenschool	»	4850.00
49.	Schoolgeld van betalende leerlingen der lagere scholen	»	61.50
Totaal			fr. 39525.81

5^e Hoofdstuk. — *Ontvangsten voor orde.*

50.	Wedergaaf van voorschotten der behoeftige reizigers	fr.	—
51.	Wedergaaf van vervoerkosten voor burgerlijke en militaire gevangenen	»	—
52.	Wedergaaf door de liefdadige besturen van de storting in het gemeenzaam fonds	»	8964.08
53.	Wedergaaf der jaarwedde van den brugdraaier der Leuvensche brug	»	150.00
54.	Wedergaaf van onkosten van militaire inkwartieringen	»	—
Totaal			fr. 9114.08

Opsomming der gewone ontvangsten.

1 ^e Hoofdstuk	fr.	227063.30
2 ^e »	»	21183.04
3 ^e »	»	11183.23
4 ^e »	»	39525.81
5 ^e »	»	9114.08
Totaal gewone ontvangsten	fr.	308069.46
Totaal buitengewone ontvangsten	»	300880.41
Algemeen totaal	»	608949.87

DERDE AFDEELING.

Gewone en Buitengewone Uitgaven.

A. Gewone.

1. Gemeentebestuur	fr.	31063.99
2. Openbare veiligheid	»	50160.39
3. Gemeentewerken	»	25519.86
4. Koophandel	»	2078.22
5. Kazerneering, militaire inkwartieringen en vervoer	»	—
6. Openbare weldadigheid	»	22003.54
7. Eeredienst	»	1800.00
8. Openbaar onderwijs	»	85021.17
9. Schoone kunsten	»	13333.34
10. Gemeenteschuld. — Intresten en aflossingen	»	51565.89
14. Uitgaven van verschillenden aard	»	8176.34
Totaal der gewone uitgaven	fr.	290722.74

B. Buitengewone.

11. Regelingen	fr.	13836.00
12. Herhalingen	»	—
13. Buitengewone uitgaven	»	3836.22
15. Nieuwe werken	»	224197.58
Totaal der buitengewone uitgaven	fr.	241869.80
Totaal der uitgaven	fr.	532592.54

De gewone ontvangsten bedragen	fr. 308069.46	—
De buitengewone » »	» 300880.41	—
	Totaal	fr. 608949.87
De gewone uitgaven bedragen	fr. 290722.74	—
De buitengewone » »	» 241869.80	—
	Totaal	fr. 532592.54
	Overschot	fr. 76357.33

Buurtwegen. — Onderhoud.

(Art. 14 der wet van 14 April 1841.)

Bijzondere Fondsrekening voor het dienstjaar 1902.

Gewone ontvangsten	fr. 3822.53
Buitengewone »	» 3775.47
	Totaal fr. 7598.00
	Uitgaven » 7634.93
	Te kort fr. 36.93

Rekenplichtigheid.

Begrotingsstaat.

De begroting voor 1903 door den Raad in zitting van 18 December 1902 gestemd, en door de Bestendige Deputatie in zitting van 16 Januari 1903 goedgekeurd, beliep

in ontvangsten	fr. 302336.47
in uitgaven	» 299580.46
	Batig slot fr. 2756.01

TITEL IV.

INSTELLINGEN VAN WELDADIGHEID.

EERSTE AFDEELING.

Bureel van Weldadigheid.

1° Bestuur (Personeel).

De gemeenteraad heeft, in zitting van 6 October 1902, het mandaat van den heer F. BLANCKX, als bestuurlid, voor 5 jaren vernieuwd. Zijne heraanstelling heeft plaats gehad in zitting van het Bureel van 14 Januari ll.

Het Bureel heeft verleden jaar een groot verlies ondergaan door het afsterven, op 27 October 1902, van den heer bestuurder BUSSCHOTS, Gom., die sedert 1875 onafgebroken deel uitmaakte van het Armbestuur, en, tijdens die lange tijdruimte, zijne beste krachten en ervaring besteed heeft aan den goeden gang van het bestuur, bijzonderlijk in wat betreft de eigendommen, bosch-, beemd- en landwerken. De heer GUSTAVE VAN IN, voorzitter van het bureel, heeft in het sterfhuis eene laatste en welverdiende openbare hulde gebracht aan de verdienstelijke bestuurlijke loopbaan van den betreunden afgestorvene.

De gemeenteraad, in zijne zitting van 21 Meert 1903, heeft in zijne vervanging tot armmeeester gekozen, den heer AUG. BAUWENS, bakker T/S. Zijne inambtstelling heeft plaats gehad in de bureelzitting van 8 April 1903.

De heer F. K. VAN CAUWENBERGH, ontvanger van het Bureel, overleden zijnde op 7 April ll., hebben de weldadige bestieringen in hunne gezamenlijke zitting van 18 Mei 1903, tot hunnen ontvanger benoemd, den heer JOS. NAETS, beambte te Lier, welke benoeming door den gemeenteraad is goedgekeurd den 6 Juni 1903. Hij werd in dienst gesteld den 1 Juli eropvolgende.

2° Roerende en onroerende goederen.

De hervrhuring van een aantal landgoederen des Bureels heeft door het ambt van notaris DE STRYCKER plaats gehad op 20 Juli II. Zij heeft eene huurvermeerdering van fr. 23 per jaar afgeworpen.

3° Giften en legaten.

Een handgift van fr. 9592.23, door eenen onbekende persoon aan het Bureel gedaan, door tusschenkomst van den overleden ontvanger der Bestiering, is in 3 p. c. gemeentekrediet aangelegd geworden.

4° Aankoop, verkoop en verwisseling van eigendommen.

Gemachtigd door de bestendige Deputatie van den provincieraad, heeft het Bureel de volgende goederen afgestaan : a) aan FRANS VERBEECK, van Bouchout, een stuk land onder Bouchout, wijk B, n^r 399B, groot 26 aren, mits den prijs van 4000 fr. ; b) aan de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen te Brussel, voor werken van openbaar nut, om er eene losplaats voor den stoomtram op te richten, eenen reepel grond onder Emblehem, groot 916 vm., afgenomen van het perceel land onder Emblehem, wijk C, n^r 252A des kadasters, mits den koopprijs van fr. 3322.80. Deze twee koopsommen zijn beiden in 3 p. c. gemeentekrediet aangelegd geworden.

Mits dezelfde machtiging, heeft het Bureel afgestaan aan den heer G. HANSSENS, grondeigenaar te Elsene, een perceeltje bosch gelegen onder Hallaer, wijk A, n° 307, groot 38 aren 40 centiaren, hebbende, volgens schatting, eene waarde van fr. 1482.40, in ruiling en zonder geldopleg van een perceel bouwland, gelegen onder Itegem, wijk C, n^r 321 des kadasters, groot 1 hectaar 65 aren 60 centiaren, dat eene schattingswaarde heeft van fr. 3643.20. Het Bureel heeft derhalve, in deze grondverwisseling eene winst bekomen van fr. 2160.80.

5° Afleg en wederaanleg van kapitalen.

Geene.

6° *Rekendienst.*

De door den gemeenteraad goedgekeurde begrooting voor het dienstjaar 1903, beloopt in ontvangsten en in uitgaven de som van fr. 113877.49.

De rekening van den ontvanger over het dienstjaar 1902, sluit als volgt :

Ontvangsten	fr. 131512.73
Uitgaven	» 94926.01
Batig slot	fr. 36586.72

7° *Statistiek der behoefteigheid.*

Gedurende het dienstjaar 1902, zijn er 507 huisgezinnen, bevattende 2281 personen, bedeed geworden in geld, kleederen en beddengoed; 1907 huisgezinnen hebben gedurende hetzelfde tijdverloop, kosteloos den geneeskundigen onderstand ten huize genoten.

Werden in 1902 op eene bestendige wijze ondersteund :

Ouderlingen en gebrekkige personen	602
Zinneloozen, blinden en doofstommen in gestichten geplaatst	60
Weezen en verlaten kinderen	126
Landloopers in toevluchtshuizen en Staatsweldadigheidsscholen	10
Samen	798

8° *Bedeelingen uitgereikt in 1902.*

In geld (wekelijkschen onderstand)	fr. 42835.55
In kleederen en beddengoed	» 3876.58
In kostgeld betaald voor :	
A) Ouderlingen en gebrekkelijke personen fr. 5941.33	} » 22187.53
B) Weezen en verlaten kinderen » 5301.55	
C) Aan 't gemeenzaam fonds voor zinneloozen, blinden en doofstommen, in gestichten geplaatst » 10944.64	
In onderhoudskosten van landloopers, opgesloten in toevluchtshuizen en weldadigheidsscholen	» 1024.67
In geneesmiddelen (er inbegrepen de jaarwedden van doktors en vroedvrouwen)	» 4342.35
In begrafeniskosten	» 144.35
Samen	fr. 74411.03

De onderstand, in 1902 door ons Bureel aan vreemde behoeftigen verleend, voor rekening van andere gemeenten, bedraagt de som van fr. 834,25. De verschotten, door andere gemeenten in 1902 voor rekening van ons bureel gedaan aan Liersche behoeftigen, belooopen ter som van fr. 371.00.

9^e *Betwiste zaken.*

Geene.

TWEDE AFDEELING.

Bestiering van Gast- en Godshuizen.

A. Bestuur (Personeel).

Het mandaat als bestuurlid van den heer F. BROES is door den gemeenteraad, in zijne zitting van 6 October ll., voor 5 jaren vernieuwd geworden. Zijne heraanstelling heeft plaats gehad in de bestuurszitting van 13 Januari ll. Den 9 Februari 1903 is de heer H. DE BELDER, bestuurlid, onverwachts overleden. De Bestiering betreurt ten zeerste het groot verlies, dat zij ondergaan heeft door het plotselings afsterven van dit begaafd en werkzaam bestuurlid, dat sedert 1879 deel uitmaakte van de Bestiering, en immer de belangen onzer gestichten behartigd heeft. In zitting van 21 Maart 1903, heeft de gemeenteraad, in zijne vervanging, tot bestuurlid gekozen de heer F. VAN DEN BRANDE, notaris t/s. Zijne aanstelling heeft plaats gehad in zitting der Bestiering van 7 April 1903.

Door het overlijden, op 7 April 1903, van den heer F. K. VAN CAUWENBERGH, in leven en sedert 1865 ontvanger der twee liefdadigheidsbesturen, is de heer JOS. NAETS, beambte alhier, in zitting der vereenigde Besturen van 18 Mei ll., tot het ambt van ontvanger der liefdadige gestichten benoemd geworden, welke keus door den gemeenteraad, in zijne zitting van 6 Juni ll., bekrachtigd werd. Zijne inambtstelling heeft plaats gehad in zitting van 1 Juli ll.

B. Roerende en onroerende goederen.

De herverhuring van landgoederen der Bestiering heeft op 20 Juli 1903 plaats gehad door het ambt van notaris DE STRYCKER T/S. Zij heeft eene verhuring van huurprijs ten bedrage van fr. 241 voor gevolg gehad.

C. Giften en legaten.

Eene erfgift van 500 franken is aan het Meisjesweezenhuis vermaakt geworden door wijlen den Eerw. Heer SOL, F. J. J., in leven priester te Lier, en er overleden op het Begijnhof den 18 September ll. Bij Koninklijk besluit van 3 April 1903, werd het Bestuur gemachtigd dit legaat te aanveerden, dat in 3 p. c. gemeentekrediet aangelegd is geworden.

D. Aankoop, verkoop en verwisseling van eigendommen.

Mits goedkeuring der bestuurlijke overheden zijn de volgende goederen verkocht geworden : 1° aan den heer EUG. HELLEMANS, nijveraer T/S, mits den prijs van 10583 franken, die in 3 p. c. gemeentekrediet aangelegd is geworden, eene partij bouwgrond, gelegen te Lier, tegen den Aerschotschen steenweg, groot 2228 vm., afgenomen van het perceel land, wijk D, n^r 83E2 des kadasters ; 2° aan FRANS DE VOGHT, hoefsmid te Broechem, mits den prijs van fr. 1387.50, die ook in 3 p. c. gemeentekrediet is aangelegd, een deel grond, gelegen te Broechem, in de Kerkstraat, groot 555 vm., afgenomen van het perceel land, wijk C, n^r 408 des kadasters.

E. Afleg en wederaanleg van kapitalen.

Door ANDREAS GOYVAERTS en de kinderen TUERLINCKX van Heyst-op-den-Berg, is aan de Bestiering afgeteld geworden eene eeuwigdurende rent, groot in hoofdsom fr. 1164.02 (voortijds 500 guldens wisselgeld). Dit kapitaal is nu in 3 p. c. gemeentekrediet aangelegd geworden.

F. Rekenwezen.

De begrooting voor het dienstjaar 1903, door den gemeenteraad goedgekeurd, belooft in ontvangsten en in uitgaven de som van fr. 129443.77.

De rekening van den ontvanger, over dienstjaar 1902, sluit als volgt :

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr. 135288,08
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	» 111622.80
						Overschot	fr. 23665.28

G. Beweging der zieken in het Ste Elisabethgasthuis gedurende het jaar 1902.

Gedurende het verloop van jaar, zijn er 537 zieke personen in het gasthuis verzorgd geworden; 68 zijn daar, in den loop van 1902, overleden. Het getal verpleegdagen bedraagt 16155.

H. Bevolking der Gods- en Weezenhuizen op 1 Oogst 1903.

	<i>Mannen</i>	<i>Vrouwen</i>	<i>Totaal</i>
St-Jacobsgodshuis	30	1	31
St-Antoniusgodshuis	»	20	20
St-Joachim en S ^{te} -Annagodshuis	16	21	37
S ^{te} -Beatrix en S ^{te} -Barbaragodshuis	»	27	27
Jongensweezenhuis	27 (1)	1	28
Meisjesweezenhuis	»	60	60
Infirmierij van het Begijnhof	»	3	3
Totalen	73	133	206

(1) Waarvan de 11 oudste kweekelingen, op de kosten van het gesticht, in burgerlijke huisgezinnen dezer stad geplaatst zijn om er het familieleven gewoon te worden en een ambacht aan te leeren. Daarenboven is een weesjongen in de beroepschool *Dom Bosco* te Luik geplaatst, en een andere in de Staatsweldadigheidsschool van Ruyselede opgenomen.

I. Betwiste Zaken.

Geene.

DERDE AFDEELING.

Berg van Bermhertigheid.

De zaakvoering werd toevertrouwd te rekenen van het begin van 1902 tot 1 Mei van 't zelfde jaar, aan M. CROM, bediende in den Berg van Mechelen, bijgestaan door G. DE BERRALY, als magazijnier.

Den 1ⁿ Mei gaf M. CROM de zaakvoering over aan G. DE BERRALY, die als dienstdoende bestuurder aangesteld werd en ze voortaan alleen waarneemt.

De grootste regelmatigheid wordt in acht genomen, en stil aan is het te verhopén, dat de Berg aan zijne verbintenissen zal kunnen voldoen.

De rekening van 1902 bedroeg :

1 ^o	In algemeene ontvangsten	fr.	49875.15
	» » uitgaven	»	49697.57
	Er bleef in kas	fr.	177.58
2 ^o	In ontvangsten der bewerkingen	fr.	2824.39
	» uitgaven » »	»	4138.58
	Met een malislot van	fr.	1314.19

De begrooting van 1903 voorziet :

In algemeene ontvangsten	fr.	51726.66
» uitgaven	»	49061.00
Overschot	fr.	2665.66

Beweging van het magazijn in 1902.

Getal Panden en		In magazijn op 1 Januari 1902		TOTAAL		PANDEN UITGEHAALD IN 1902			In magazijn op 31 Dec. 1902	
Bedrag der geleende Kapitalen		Panden ingebracht in 1902				bij lossing	bij verkoop	TOTAAL		
PANDEN	In nieuwe koopwaren	2		2						
	Andere	1303	8988	12091	8380	405	8785		3308	
	Totaal	1305	8988	12093	8380	405	8785		3308	
GELEENDE KAPITALEN	Op nieuwe koopwaren	160		160						
	Andere	16702	45354	62047	41897	1717	43614		18593	
	Totaal	16862	45345	62207	41897	1717	43614		18593	

VIERDE AFDEELING.

Geneeskundige dienst.

Geene wijziging.

VIJFDE AFDEELING.

**Bijzondere Liefdadigheidsvereeningen
en Tentoonstellingen.**

Het St-Vincentiusgenootschap ondersteunde in 1902, 76 huisgezinnen, en voorzag daarenboven in het beheer en het onderhoud eener volksboekerij, die, in 1902, 2346 boeken in lezing gaf.

Het genootschap droeg ook de kosten der Winterbus, die hoe langer hoe meer bijval bij onze werkende bevolking geniet.

De winteruitleg van 1902-1903, gestort door 285 deelgenooten, tusschen den 1ⁿ Zondag van April en die van October, beliep tot de som van 9060.25 fr., die van dezen zomer 1902, tot de som van 14520 fr. door 346 deelnemers gestort, tusschen den 1ⁿ Zondag van November en den Zondag van half Vasten.

Het geheel der uitgaaf van het genootschap in 1902 bedroeg 6273.43 frank.

De Dames van Bermhertigheid ondersteunden 58 huisgezinnen en hadden eene uitgaaf van 6412.83 fr.

De tentoonstelling-tombola door dit genootschap, volgens vierjaarlijksche gewoonte, met machtiging der Bestendige Deputatie ingericht, heeft den gewenschten uitslag opgeleverd. Zij gaf eene zuivere winst van 14046 fr., welke de behoeftigen onzer stad ten goede zal komen.

De Beschermkring St-Jozef, gemeenlijk het Kransken geheeten, heeft ten doel aan de kinderen van den werkman een eerlijk vermaak te verschaffen en hun tevens het beoefenen hunner

plichten te leeren jegens God, den evenmensch en de maatschappij. Het wordt bestuurd door E. H. geestelijken der parochie, bijgestaan door eenige welwillende heeren der stad. Het werd in 1902 bijgewoond door ongeveer 420 jongelingen van 11 tot 21 jaar.

Eene spaarkas is in den Kring ingericht: 7280 fr. werden dit jaar door de jongelingen van den Kring gespaard.

Het patroonschap voor meisjes, onder den naam. Patroonschap der H. Familie, door de Religieuzen-Ursulinnen tot stand gebracht, werd verleden jaar bijgewoond door 240 meisjes.

Beschermkring der Militianen van Lier.

Deze Kring gaat voort met de Liersche militianen tot vroomheid en trouwe dienstbetrachting op te wekken vooraleer zij naar het leger vertrekken.

Naburige gemeenten hebben zich bij de stad aangesloten.

Gansch de lichting van 1902 woonde voor haar vertrek eene afscheidmis bij, die gedaan werd in de hoofdkerk, en begeleid met krijgsmuziek, uitgevoerd door de harmonie der « Xaverianen ».

Het College van Burgemeester en Schepenen woonde deze plechtigheid bij en de Z. Eerw. Heer Deken hield in eene treffende aanspraak de jeugdige soldaten hunne plichten voor.

Overigens, in eene voorafgaande zitting had de Kring reeds de militianen op de hoogte gebracht der zedelijke gevaren, die zij te gemoet gaan, en hun krachtig op het hart gedrukt hunne plichten als kristene Belgen steeds manmoedig te kwijten.

De Kring blijft in gedurige briefwisseling met zijne leden en houdt niet op ze aan te wakkeren dienst te doen als goede soldaten en evenzeer als goede kristenen. Hij beneerstigt hunne belangen en is hun, overal waar hij kan, van dienst.

Vele Lierenaars, tot Antwerpen in garnizoen liggende, werden tot een klein feestmaal aldaar genoodigd, en heeren leden des Krings en soldaten sleten een paar uren in de gulste vriendschap.

*Beschermkomiteit der zedelijk verlaten en vrijgelatenen
sedert 1896 gesticht.*

De Liersche afdeeling van dit komiteit heeft sedert zijn ontstaan over twee honderd te waken gehad.

Een aantal beschermelingen van het Liersch komiteit dienen eervol in het leger, anderen hebben een ambt verworven in den stedelijken dienst van Brussel, weer enkelen aan den ijzerenweg; anderen zijn in de nijverheid gebezigd en winnen deftig hun brood; meerderen hebben zich in Lier gevestigd en gedragen zich onberispelijk. Ongelukkiglijk zijn er eenigen wien de zorgen des Komiteits tot niets strekken, en die ter verbetering terug naar de Staats-Weldadigheidsscholen gestuurd werden.

De kinderen worden aan deftige huisgezinnen toevertrouwd, die zich verbinden hun een afzonderlijk kamerken met eene degelijke slaping te verschaffen, hun te behandelen als hun eigen kroost en ze een loon uittebetalen in evenredigheid van het werk dat zij kunnen leveren.

In de meeste gevallen ontvangen de pleegouders een klein jaargeld om in de kleeding hunner aangenomen kinderen te voorzien. Opdat de kleeding noch het salaris niet verwaarloosd zouden worden, is er een waakzaam oog open en blijft het Komiteit in gedurige betrekking met zijne beschermelingen, die, ter hunner eere zij het gezegd, niet ondankbaar zijn.

Veler spaarboekje klimt tot drie, vier, vijf honderd franks. Worden die arme weezen of verlatenen soldaat, dan is het Komiteit hun kassier en bekomt de toelating maandelijks (tot dat ze meerderjarig zijn) vijf franks op hun boekje te lichten om hun die te doen geworden en ze dusdoende niet beneden de andere militianen te stellen.

Maatschappijen van Onderlingen Bijstand.

VOLGNUMMER	I. Benaming en zetel der maatschappij. II. Datum : A) der stichting B) » goedkeuring	BEROEP en NATIONALITEIT der LEDEN	Getal werkelijke Leden	BELOOP der STORTING van ELK LID	
ERKENDE					MA
1	<i>Sint-Franciscus Bijstand</i> A) 1808 — B) 9 April 1857	kleermakers allen Belgen	44	12 cent. per week	15
2	<i>Crispijn en Chrispiaan</i> A) 1838 — B) 31 Dec. 1853	schoenmakers en huide- veters allen Belgen	15	12 cent. »	1
3	<i>Koninklijke Reddersmaatschappij</i> A) 7 Jan. 1872 — B) 4 Nov. 1872	gedecoreerden voor moed en zelfopoffering allen Belgen	29	15 cent. »	3
4	<i>Sint-Franciscus-Xaverius</i> A) 1874 — B) 26 Jan. 1896	allerlei allen Belgen	157	20 cent. » zomer 10 cent. » winter	44
5	<i>Oud-Gedienden van Leopold I</i> A) 6 Dec. 1896 — B) 19 Juni 1897	allerlei allen Belgen	49	10 cent. »	2
6	<i>Hand in Hand</i>	allerlei allen Belgen	272	10 cent. »	17
7	<i>De Vooruitz. Oud-Wapenmakers</i> A) 18 Jan. 1903 — B) 5 Meert 1903	allerlei allen Belgen	101	10 cent. »	
8	<i>De Oude Crispijnisten</i> A) 25 Sept 1899 — B) 6 Dec. 1899	allerlei allen Belgen	142	10 cent. »	9
9	<i>Hulp in Nood</i>	houtbewerkers allen Belgen	46	15 cent. »	5
NIET ERKENDE					AA
10	<i>De Jonge Crispijnisten</i> A) heringer. 25 Sept. 1890 - B) 6 Dec. 1899	schoenmakers, huidenvet- veters allen Belgen	173	16 cent. per week	15
11	<i>De Broederlijkheid</i> 4 Juli 1875	schoenmakers allen Belgen	210	16 cent. »	20
12	<i>De Voertlieden</i>	allerlei	163	15 cent. »	13
13	<i>Sint-Eligius</i> 1844	ijzerbewerkers allen Belgen	52	16 cent. »	5
13	<i>Oud-Wapenmakers des Legers</i> A) 6 Oogst 1900	allerlei allen Belgen	192	10 cent. »	22

d. — Toestand op den 31 December 1902.

REKENING VAN 1902		AARD VAN DEN BIJSTAND		AANMERKINGEN : ACTIEF OP 1 DEC. 1902
Ontvangsten	Uitgaven	ten voordeele der leden	ten voordeele der familie	Ook aanstippen of de niet erkende maatschappijen al of niet hunne jaarlijksche rekening opzenden
MAATSCHAPPIJEN				
1577.82 fr.	400.40 fr.	1 fr. per dag in ziekte (3 maand)	40 fr. voor de begrafenis	1177.42 fr.
145.00 »	200.20 »	1 fr. per dag voor drie maanden		324.00 »
306.20 »	281.50 »	1 fr. 25 per dag in ziekte	begrafeniskosten	1414.27 »
4419.64 »	4551.10 »	1 fr. per dag bij ziekte	tijdelijke onderstand aan weduwen en weezen	6589.75 »
287.82 »	514.15 »	onbepaald, tn ge- val van nood	onbepaald, in ge- val van nood	315.14 »
1774.57 »	2149.63 »	1 fr. per dag en geneesk. hulp	30 fr. voor de begra- feniskosten en genees- kundige hulp	1410.55 »
		1 fr. per dag (4 maanden)	35 fr. begrafenis- kosten	
904.36 »	856.92 »	1 fr. per werkdag (3 maanden)	30 fr. voor de be- grafeniskosten	802.72 »
562.81 »	510.75 »	1,50 fr. per dag bij ziekte (Zondag in- begrepen)	25 fr. voor de begrafenis	1303.55 »
DE MAATSCHAPPIJEN				
1549.77 fr.	1675.68 fr.	1 fr. per dag in ziekte (3 maand)	30 fr. in de begra- feniskosten	552.22 »
2050.91 »	2105.98 »	1 fr. per dag in ziekte (6 maand)	begrafeniskosten	1471.73 » zendt hare rekening op
1387.08 »	1273.06 »	1 fr. per dag in ziekte (3 maand)	30 fr. voor de be- grafenis	2075.75 fr.
509.47 »	459.47 »	1 fr. per dag bij ziekte	idem	470.00 »
2297.94 »	1879.85 »	een onbep. hulp- geld in nood	35 fr. voor begra- feniskosten	418.09 »

De betrekkingen tusschen de maatschappijen van onderlingen bijstand en het hooger bestuur hebben thans rechtstreeks plaats. Voortaan kunnen nog alleen de erkende door de openbare besturen geldelijk ondersteund en aangemoedigd worden.

Geene eereonderscheidingen worden door het Staatsbestuur verleend aan leden van maatschappijen, welke jaarlijks hunne rekeningen niet opzenden.

Deze rekeningen komen niet meer langs het stedelijk bestuur : de voorgaande inlichtingen hebben wij te danken aan de welwillende mededeelingen der daarin vermelde maatschappijen.

Ouderdomspensioenen.

100 Aanvragen voor het bekomen van het ouderdomspensioenen van 65 tr. werden in 1902 bij het College van Burgemeester en Schepenen onzer stad ingezonden. Over die aanvragen heeft het College voortaan geen advies meer uit te brengen.

Prins Albrecht Gild.

Wij zien met genoegen dit Gild vooruitgaan. Zulks bewijst dat stilaan het gedacht van vooruitzicht veld wint bij onze bevolking. Om daartoe bij te dragen spaart het bestuur des Gilds geene moeite.

Met taaien moed is het werk aangevat geweest, met taai geduld wordt het volvoerd :

Op 31 December 1902 waren er in 't Albrechtgild
183 Mannen,
155 Vrouwen,
94 Kinderen.

Sinds de stichting des Gilds werden er fr. 9520.42 gestort. De premies en toelagen van allen aard beliepen hooger dan de helft dier som, namelijk fr. 5404.60. De som dier premies en toelagen voor 1902 bedroeg fr. 3479.80.

Menig lid der begoede Liersche bnrgerij betaalt aan het Gild minstens een jaargeld van 2 fr. om de bestuurskosten te helpen bestrijden en om de aanmoedigingen te komen vermenigvuldigen.

Sinds een paar jaren groeit het getal dier vrijwillige ondersteuners niet meer aan. Mochten de burgers, die dit lezen, hunne min begoede stadgenooten gedachtig wezen !

Door Sparen tot Welvaren

is eene bij Koninklijk besluit van den 27 Juni 1900 erkende maatschappij, die voor doel heeft de zedelijk verlaten kinderen en vrijgelatenen bij de Lijfrentkas aan te sluiten.

Het getal storters beliep in 1902 op 69 man. Tien leden verlieten het gild ; 't zij om reden van verhuizing, 't zij bij uitsluiting.

Er werden fr. 727 gestort ; de Staat verleende fr. 348 premies en de Provincie fr. 150.

Als toelage voor de boekjes waar minstens 3 fr. op gestort werd, ontving het gild 128 fr., die tusschen de storters op hunne boekjes verdeeld werden.

Benevens gewone besparingen van minstens 5 centiemen per week, staan de jongens jaarlijks het salaris eener maand voor de lijfrentkas af.

Onderscheidingen.

Door Koninklijk Besluit van Juli 1903 werden aan de volgende personen onzer stad eereonderscheidingen toegekend :

1° Het bijzonder eereteeken van 2^e klas voor leden van maatschappijen van onderlingen bijstand aan :

TORFS, PETER, bestuurlid der erkende maatschappij « Sint Franciscus-Xaverius. »

GERRES, FRANS, bestuurlid van de maatschappij « Redders van België. »

2° Het nijverheidsteeken van 1^e klas aan :

BUYCKX, JAN FRANS, nijverheidsbeambte.

EYSERMANS, JOZEF GOMMAAR, letterzetter ;

3° Het nijverheidsteeken van 2^e klas aan :

ARRAS, JAN GOMMAAR, schoenmaker ;

CROCKAERTS, GOMMAAR, schildersgast ;

DIRCKX, JAN LODEWIJK, schrijnwerker ;

PEETERS, GOMMAAR, instrumentmaker ;

VAN DESSEL, JAN GOMMAAR, instrumentmaker ;

VAN TONGERLOO, PETER, schoenmaker ;

VERSWIJVER, JOZEF LODEWIJK, schoenmaker.

TITEL V.

KATHOLIEKE EEREDIENST.

EERSTE AFDEELING.

Kerk van den H. Gummarus.

§ 1. *Geestelijkheid.*

De Eerw. Heer DE HERDT, hulp priester, is op 1 Meert 1903 overleden.

§ 2. *Kerk.*

De herstellingswerken aan den buitenkant der St-Gummaruskerk werden dees jaar voortgezet en ook voltooid aan drij der kapellen rond de Hooge Koor.

§ 3. *Bestuur.*

De heer HENDRIK DE BELDER, die sedert vele jaren in den Kerkeraad zetelde, en in 1900 tot lid van het Bureel werd gekozen, is op 9 Februari 1903 overleden. In de vervanging van dit verdienstelijk lid werd voorzien door de benoeming van den heer Dr DHOOGHE tot raadslid, en door de bevordering van den heer P. TROCH tot lid van het Bureel.

Dit laatste is thans samengesteld als volgt :

MM. FR. SCHOETERS, voorzitter.

Z. E. H. SCHOLLAERT, pastoor-deken.

FERD. COOLS, schatbewaarder.

P. TROCH, secretaris.

§. 4. *Rekeningen.*

A. Rekening over het dienstjaar 1902.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	42713.07
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	»	43688.65
							Tekort	fr. 975.58

B. Begrooting voor het jaar 1904.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	45710.09
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	»	45700.49
							Overschot	fr. 9.60

§ 5. *Giften en Legaten.*

Geene.

§ 6. *Afstand van grond.*

Geene.

§ 7. *Afleggingen.*

Geene.

TWEDE AFDEELING.

Kerk van Ste-Margaretha.

§ 1. *Samenstelling van den Raad en van het Bureel der Kerkmeesters.*

De raad is samengesteld uit de volgende leden :

L. VAN DEN BRANDE, voorzitter.

C. VAN GORP, schatbewaarder.

L. VERVOORT, sekretaris.

J. B. HERTOOGHS, lid.

J. B. VAN DEUN, lid.

Het bureel is samengesteld als volgt :

L. VAN DEN BRANDE, voorzitter.

C. VAN GORP, schatbewaarder.

L. VERVOORT, sekretaris.

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	5181,08
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	»	5166,23
						Overschot	fr.	14,85

B. Begrooting voor 1904 :

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	3236,35
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	»	3222,50
							Overschot	fr. 13,85

VIERDE AFDEELING.

Kerk van het H. Hart.

§ 1. *Bestuur.*

In zitting van 5 April 1903, werd de groote helft van den Fabriekraad vernieuwd, nadat door loting was vastgesteld dat de heeren J. VAN DYCK, FR. DE HERT en J. B. VAN DE SANDE tot die reeks zouden behooren.

Deze heeren werden herkozen, zoodat de Raad samengesteld blijft als volgt :

Voorzitter : M. JAN WYNANS.

Schatbewaarder : M. J. JANSSENS.

Secretaris : M. J. VAN DYCK.

Leden : MM. F. DE HERT en J. B. VAN DE SANDE.

Het bureel der kerkmeesters werd volgenderwijze vastgesteld :

Voorzitter : M. J. WYNANS.

Schatbewaarder : M. J. JANSSENS.

Secretaris : M. J. VAN DYCK.

§ 2. *Geestelijkheid.*

Zonder wijziging.

§ 3. *Rekendienst.*

A. Rekening over 1902 :

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	3000,00
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	«	3000,00
							Overschot	fr. 0.00

B. Begrooting voor 1904 :

Ontvangsten	fr.	3000.00
Uitgaven	»	3000.00
Batig slot	fr.	0.00

De Fabriekraad heeft zich in het begin van 1903 eene brandkas aangeschaft; het staats- en stadsbestuur kwamen in de onkosten van aankoop tusschen elk voor een bedrag van 100 fr.

VIJFDE AFDEELING.

—

Kerk van de H. Familie

§ 1. *Bestuur.*

Op Zondag, 5 April 1903, vergaderden de leden van den Fabriekraad met den E. H. Pastoor MICHIELS, om over te gaan tot de kiezing voor de vernieuwing van de groote helft van den Fabriekraad. Door het lot werden aangewezen om af te treden de heeren C. QUAEYHAEGENS, G. DOM en J. VERBIST. Zij werden bij stemming in hoedanigheid van leden des Fabriekraads herkozen, zoodat deze samengesteld blijft als volgt :

Voorzitter : M. C. QUAEYHAEGENS.

Schatbewaarder : M. G. DOM.

Secretaris : E. H. MICHIELS.

Lid : J. VERBIST.

Het Bureel werd vervolgens samengesteld als volgt :

Voorzitter : M. C. QUAEYHAEGENS.

Schatbewaarder : M. G. DOM.

Secretaris : E. H. VERBIST.

De opbouw van de kerk is, na eenige betwisting tusschen den aannemer en de overheid, met iever voortgezet geworden.

Het gebouw is thans reeds in zooverre gevorderd, dat men zich een goed gedacht kan vormen van het geheel. Iedereen is het eens om te erkennen, dat de kerk een puik gebouw is, dat waarlijk den naam van monument verdient.

§ 2. *Rekendienst.*

A. Rekening over 1902 :

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	836.01
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	»	834.66
Overschot							fr.	1.35

B. Begrooting voor 1904 :

Ontvangsten	.	.	.	.	.	.	fr.	66950.00
Uitgaven	.	.	.	.	.	.	»	66950.00
Overschot							fr.	0.00

TITEL IV.

OPENBAAR ONDERWIJS.

EERSTE AFDEELING.

Lager Onderwijs.

De beraadslaging van 3 Mei 1902, waarbij de scholen van Hagenbroeck en Lachenen in de 4^e reeks worden gerangschikt, is door Koninklijk besluit van 1 Oogst daaropvolgende goedgekeurd.

In zitting van 6 October 1902 werd Mej. MARIA BRABANTS bepaald benoemd tot leermeesteres der kantschool.

De Raad stemde eene bijdrage der stad in het pensioen te verleen en aan Mej. PHIL. VAN IN, oud-onderwijzeres der stadsmeisjesschool. In hoedanigheid van tusschentijdige hulp-onderwijzeres, ter vervanging van Mej. MAR. LENS, in ziekteverlof, deed Mej. DOR. VAN DER PERRE dienst in laatstgenoemde school van 6 Juni 1903 tot de vacantie van Oogst-September.

§ 1. *Dagscholen.*

A. GEMEENTESCHOLEN.

Voor de gemeentescholen werden, voor 1902-1903, de volgende inschrijvingen voor het kosteloos onderwijs voorgedragen :

Oefenschool voor jongens .	.	375	leerlingen.
Meisjesschool (intra muros)	.	255	»
Jongensschool (Hagenbroeck)	.	97	»
Meisjesschool id.	.	20	«
Jongensschool (Lisp)	.	39	»
Jongensschool (Lachenen)	.	72	»
Meisjesschool id.	.	67	»
Samen		925	leerlingen.

Buitendien werden nog ingeschreven om kosteloos onderwijs te genieten bij gunst :

In de Oefenschool	6 leerlingen.
» Jongensschool (Lisp)	0 »
» Jongensschool (Hagenbroeck)	7 »
» Jongensschool (Lachenen)	6 »
» Meisjesschool (center)	5 »
» Meisjesschool (Hagenbroeck)	5 »
» Meisjesschool (Lachenen)	19 »
Samen	48 leerlingen.

Aan de leerlingen der 2 hoogste klassen van het staats-, aangenomen- en vrij onderwijs, die zich bij eene erkende maatschappij van onderlingen bijstand hadden aangesloten, werd door het gemeentebestuur een boekje op de lijfrentkas geschonken, met eene storting van 1 fr.

Aan den prijskamp van Godsdienst namen 3 leerlingen van de Jongensschool Hagenbroeck deel : een hunner behaalde eenen accessit met 87 punten op 100.

De spaarafdeeling, in die school bestaande, telde in het schooljaar 1902-1903, 31 leden, die samen 689,31 fr. op hunne boekjes staan hebben.

Het matigheidsgenootschap is met 18 leden aangegroeid, hun aantal sedert het ontstaan heeft het cijfer 117 bereikt; de maatschappij tot bescherming der dieren, insgelijks in die school ingericht, telt thans 79 leden, waarvan 38 sedert het verlopen schooljaar.

B. AANGENOMEN SCHOLEN.

In zitting van den Gemeenteraad van 6 October 1902 werd aan het Patronaat der Aangenomen Scholen toegelaten eene 10^e klas bij de jongensschool (center) te voegen. Deze klas werd den 8 November 1902 door den Raad op denzelfden voet als de bestaande klassen aangenomen.

Tengevolge van nieuwen aangroei van leerlingen in dezelfde school, verleende de Raad, in zitting van den 2ⁿ Juli, nogmaals de toelating eene nieuwe klas in te richten.

Personneel. — Al de gediplomeerde, wereldlijke onderwijzers en onderwijzeressen, werkzaam aan de aangenomen Jongens- en Meisjesscholen van de stad en van Lisp, werden in zitting van den Gemeenteraad van 8 November 1902 geaggregeerd.

De heer onderwijzer BOSMANS, Is., ontslaggever, werd door den heer BAETS, Ed., vervangen, en de heer SELDESLAGHS, ALFONS, benoemd als onderwijzer der nieuw gevormde klas.

De heer SELDESLAGHS, JOZ., deed, tijdens het ziekteverlof van den heer DE POOTER, als tusschentijdigen onderwijzer dienst van den 1ⁿ Mei tot den 6ⁿ Juni 1903.

Lokalen. — De bijgevoegde klas werd voorloopig in eene der zalen van het jongenspatronaat, Kerkstraat, 3, ingericht. Op 20 Juni laatst werd de toelating gevraagd om langs de Kleine Nethe, aan de bestaande schoollokalen, 2 klassen bij te bouwen. De meisjesschool (stad) heeft 10 klassen, waarvan eene borduurklas, met gemiddeld 40 leerlingen. Aan de 2 klassen der jongensschool van Lisp kwam geene verandering. Alleenlijk werd de jaarwedde van den heer VERHOEVEN bij overeenkomst op eene betere wijze geregeld.

Bevolking. — De jongensschool (stad) telde 629 leerlingen, waarvan 89 het onderwijs kosteloos bij gunst genieten; de meisjesschool 484, waarvan 67 kosteloze bij gunst; de jongensschool van Lisp had 106 leerlingen, waaronder 24 kosteloze bij gunst.

Bijwoning. — Deze is voortdurend zeer regelmatig.

Prijskampen. — 9 Leerlingen der jongensschool behaalden in den prijskamp van godsdienst eene benoeming :

- 2 een eerediploma,
- 3 » accessit,
- 2 eene eervolle melding,
- 2 » melding.

Spaarkas. — 369 Jongens spaarden 4623,04 fr. en 193 meisjes 3325,48 fr. 212 Jongens en 84 meisjes hebben een officiëel spaarboekje.

Lijfrentkas. — 14 Leerlingen der jongensschool (stad) en 15 der meisjesschool, maken deel van de erkende maatschappij van onderlingen bijstand *Prins Albrechtgilde*.

Matigheidsgenootschap. — Hierin werden dit jaar 77 jongens (stad) aanveerd, zoodat het genootschap thans 769 leden telt.

De school voor meisjes, door de Religieusen-Ursulinnen op Lisp opgehouden, telde in 't afgeloopen jaar 190 leerlingen, de aangenomen school der Spoorweglei 151. In deze laatste werd eene 3de klas ingericht, door den Raad in zitting van 25 April 1903 aangenomen.

C. VRIJE KOSTELOOZE SCHOLEN.

Dagscholen der Ursulinnen, Lisp	190 leerlingen.
Id. der Colletien	92 »
Samen	282 leerlingen.

Hierbij bestonden nog de volgende betalende scholen :

Onderwijsgesticht der Ursulinnen, (externaat)	396 leerlingen.
Id. id. (pensionaat)	140 »
Samen	536 leerlingen.

§ 2. Bewaarscholen.

De bewaarschool, aan de stadsmeisjesschool gehecht, telde 335 leerlingen. De ondersteunde bewaarschool in de Mechelstraat heeft 140 leerlingen, die van Lisp 160 leerlingen en de vrije bewaarschool der Spoorweglei 120.

B. ONDERSTEUNDE BEWAARSCHOOL (PREDIKHEERENLAAN).

In de maand Februari werd dezer school eene 4de klas toegevoegd, en daarin Juf. CONST. DE DEKEN als onderwijzeres benoemd. Voor deze klas werden ook toelagen van den Staat vergund. De school telde 347 leerlingen. De Fræbelmethode wordt er voortdurend zeer volledig onderwezen.

§ 3. Scholen voor volwassenen.

Deze stadsjongenschool voor volwassenen telde 169 leerlingen, verdeeld in 4 klassen. De bijzondere leergang van Vlaamsche taal voor franschsprekenden, te Lier verblijvende, werd in zitting

van den gemeenteraad van 8 November 1902 als eene afdeeling van de gemeentelijke adultenschool erkend. Deze leergang, door M. MEULEPAS gegeven, werd met iever en regelmatigheid door 14 leerlingen bijgewoond.

De andere scholen voor volwassenen werden bijgewoond als volgt :

Stadsschool voor meisjes	.	.	.	.	35 leerlingen.
School Hagenbroeck (jongens)	.	.	.	.	21 »
Id. Lachenen	id.	.	.	.	25 »
Id. Lisp	id.	.	.	.	28 »
Zondagschool Ursulinnen	.	.	.	.	290 »
Samen					399 leerlingen.

De Zondagschool voor meisjes in de school Hagenbroeck, werd uit hoofde van onvoldoende bijwoning afgeschaft.

In de stadsschool voor volwassen meisjes, werd Mej. DE BECKER, onderwijzeres der meisjesschool Hagenbroeck, tot hulp-onderwijzeres benoemd, ter vervanging van Mej. BUSSCHOTS, overleden.

§ 4. *Huishoudschool.*

De kosteloze Huishoudschool, door de Religieuze Ursulinnen in hun lokaal. Kleinen Bril, gehouden, werd bijgewoond door 72 leerlingen, tegen 82 in 1901-1902.

Wij vormen den wensch dat onze bevolking meer en meer zal trachten alle mogelijk profijt te trekken uit die instelling.

§ 5. *Normaalschool.*

De Normaalschool telde gedurende 't afgelopen schooljaar 83 leerlingen, verdeeld in studiejaren :

Eerste studiejahr	.	.	.	23 leerlingen.
Tweede »	.	.	.	26 »
Derde »	.	.	.	18 »
Vierde »	.	.	.	18 »

16 Leerlingen van 't vierde studiejahr bekwamen een diploma van onderwijzer.

TWEEDE AFDEELING.

Middelbaar Onderwijs.

§ 1. *Bestuur.*

Het beheerend bureel der middelbare scholen, bij KK. besluit van 20 Februari 1902 vernieuwd voor een tijdvak van drie jaren, bestaat, benevens den heer Burgemeester, voorzitter, en de heeren Schepenen, uit de heeren :

Onder de gemeenteraadsleden :

CURSTERS-CROLS, LODEWIJK.

HELLEMANS, FRANS.

UYTTENBROECK, FRANS.

Buiten den gemeenteraad :

SCHOLLAERT, CLEMENT, pastoor-deken.

COOLS, FERDINAND, rentenier.

VAN DEN BRANDE, FRANS, notaris.

§ 2. *Staats Middelbare Jongensschool.*

Gedurende het afgelopen schooljaar 1902-1903, beliep het getal inschrijvingen tot 319 leerlingen waarvan :

92 in de Middelbare Afdeeling.

227 in de Voorbereidende Afdeeling.

14 Leerlingen van het derde studiejaar ontvingen, in Juli, het eind-diploma.

Personeel. — Bij ministeriële schikking van 8 Juni 1903, werd de heer MARCHAL, ARTHUR, tijdelijk als regent aangesteld, in vervanging van M. J. VAN HERP, in verlof, om reden van ziekelijkheid.

Bij Koninklijk besluit van 14 Augusti 1903, werd den heeren DE JONGHE, A., regent, BREUGELMANS, L., en HEYERICK, A., onderwijzers, eene weddeverhooging verleend, als belooning voor

de verdienste en de plichtsbetrachting, waarvan zij in hunne loopbaan in het onderwijs blijk geven.

Bij Koninklijk besluit van 22 September 1903, is eene uitzonderlijke weddeverhooging toegekend aan den heer SCHOTTE, R. A., bestuurder, als belooning voor de verdienste en de plichtsbetrachting, waarvan hij in het onderwijs blijk geeft.

Algemeene prijskamp. — In den algemeenen prijskamp van 1903, bekwam de heer CALLE, PIETER, eene benoeming in het letterkundig gedeelte. (Nederlandsch, Fransch, Geschiedenis en Aardrijkskunde).

§ 3. *Staats Middelbare Meisjesschool.*

Gedurende het afgelopen schooljaar 1902-1903 beliep het getal inschrijvingen tot 182 leerlingen, waarvan :

34 in de Middelbare Afdeeling.

148 in de Voorbereidende Afdeeling.

Personeel. — Zonder wijziging.

Algemeene prijskamp. — In den algemeenen prijskamp voor het Middelbaar Onderwijs in 1903, heeft de Middelbare Meisjesschool op 219 mededingsters twee eervolle meldingen behaald in het letterkundig gedeelte — opstel in 't Nederlandsch, opstel in 't Fransch en Natuurwetenschappen :

Mej. DUPUIS, ISABELLA.

Mej. DE WEERT, BLONDINA.

§ 4. *Sint-Gummarus' College.*

In het Sint-Gummarus' College, waar de lessen door 12 geestelijke en 3 wereldlijke leeraars gegeven worden, waren gedurende het verloop schooljaar 461 leerlingen ingeschreven, namelijk :

125 voor de Humaniora,

37 voor de Professioneele Afdeeling,

130 voor de Voorbereidende Afdeeling.

169 voor het Lager Onderwijs.

In den algemeenen prijskamp, tusschen de leerlingen der geestelijke gestichten van het Aartsbisdom, behaalden de leerlingen van het College de volgende onderscheidingen.

In de klas van Rhetorica, in den prijskamp van Latijnsche

Vertaling, den 1sten en den 3^{den} prijs, den 12^{den} accessit en nog 7 meldingen, en dat op 276 mededingers.

In de zelfde klas, in Geschiedenis, den 1sten accessit en 9 meldingen.

In de 2de Latijnsche klas, behaalden, op 254 mededingers, 2 leerlingen den 1sten prijs in den prijskamp van Godsdienst; 2 den 5^{den} accessit, en al hunne makkers werden genoemd.

In de zelfde klas, won een leerling den 3^{den} prijs van Vlaamsch Opstel; 12 wonnen meer dan de helft der punten.

In de 3de Latijnsche klas, in den prijskamp van Fransch Opstel, bekwam men den 7^{den} en den 8sten accessit, eene eervolle melding en andere benoemingen, op 332 mededingers.

In de zelfde klas, den 1sten en den 9^{den} accessit, in den prijskamp van Rekenkunde.

In de 4de Latijnsche klas, in den prijskamp van Grieksche Vertaling, behaalde een leerling den 4^{den} accessit, terwijl 14 zijner medeleerlingen benoemd werden.

In de 5de Latijnsche klas, den 1sten accessit in Godsdienst, op 400 mededingers. Al de leerlingen bekwamen eene benoeming.

In de 6de Latijnsche klas, in den prijskamp van Latijnsch Thema, behaalde een leerling den 1sten accessit, op 501 mededingers; een andere den 11^{den} accessit; verder bekwam men 3 eervolle meldingen en 19 meldingen.

§ 5. *Beroepscholen.*

De beroepsschool der Religieuzen-Ursulinnen die sedert 4 jaar, in hun lokaal, Kleinen Bril, bestaat, telde in het verlopen schooljaar 31 leerlingen tegen 36 in 1901-1902.

Buiten het snijden en verveerdigen van kleedingstukken, worden er verschillende vakken van middelbaar onderwijs onderwezen, zooals de Fransche, Duitsche en Engelsche talen, de koophandelskennissen, enz.

Hoe meer het nut dier instelling zal gewaardeerd worden, hoe meer het getal harer leerlingen zal aangroeien.

DERDE AFDEELING.

Hooger Onderwijs.

Niets te melden.

TITEL VII.

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN
EN LETTEREN.

EERSTE AFDEELING.

§ 1. Academie van Schoone Kunsten. — Teekenscholen.

A. Bestuurraad.

Geene wijzigingen.

B. Onderwyzend Personeel.

Is onveranderd gebleven.

C. Leergangen.

Gedurende het dienstjaar 1902-1903 werd ter Academie kosteloos onderwijs verschaft aan 625 leerlingen, de Zondagklas inbegrepen. 321 Leerlingen, aan 33 naburige gemeenten toevoorende, lieten zich voor den Zondagleergang inschrijven.

In de volgende tabel zal men de rangschikking vinden der leerlingen volgens de studievakken, waarop zij zich toeleggen :

Teekenkunst, lager onderwijs.	.	.	.	314 leerlingen.
» middelbaar onderwijs	.	.	.	131 »
Teeken- en schilderkunst op de stielen toegepast. Hoo-				
ger onderwijs	.	.	.	36 »
Burgerlijke bouwkunde	.	.	.	114 »
Beeldhouwkunst op de stielen toegepast	.	.	.	31 »
Totaal				626 leerlingen.

De volgende tabel geeft naar studievakken de verdeling op van de schoolbevolking gedurende het verlopen tienjarig tijdvak.

Tienjaarlijksche verdeeling volgens de studievakken.

	1893	1894	1895	1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1893 1903	
											Totalen	Gemeen getal
Teekenkunst (Lager Onderwijs)	295*	315	244	344	344	312	331	269	284	314	2708	270
» (Middelb. »)	96	114	125	115	125	126	134	144	121	131	1231	123
Teeken- en schilderkunst op de stie- len toegepast (Hooger Onderwijs)	21	18	20	22	26	35	33	46	51	36	308	30
Burgerlijke bouwkunst	81	83	73	74	75	93	82	141	100	114	916	19
Beeldhouwkunde op de stielen toe- gepast	15	23	26	31	28	38	29	33	31	31	285	28
TOTAAL	508	553	488	586	598	604	609	633	587	666	5448	542

Een algemeen overzicht dezer tabel bewijst ons :

1° Dat het getal leerlingen van jaar tot jaar aangroeit. Zoo telde onze school 508 leerlingen in 1893, en tegenwoordig 625, 't zij eene vermeerdering van 117 leerlingen op 10 jaren, dus 11 per jaar.

2° Dat het getal leerlingen, die de lessen van Teeken- en Schilderkunst op de stielen toegepast, van Bouw- en Beeldhouwkunde volgen, van jaar tot jaar vermeerderd. De jeugd begint te begrijpen, dat de kunst in alle vakken noodig is, en het dagelijks noodig wordt zijn ambt op kunstgebied grondig te kennen.

Onze school telt, middelmatig genomen, jaarlijks 542 leerlingen.

In evenredigheid der bevolking onzer stad is dit 2,4 leerlingen per 100 inwoners.

In alle groote steden des lands, die eene Academie van Schoone Kunsten bezitten, is deze $\frac{1}{2}$ lager.

Wij besluiten hieruit, dat de genegenheid, die onze bevolking de kunst toedraagt, door goede uitslagen aangemoedigd, steeds toeneemt.

D. Prijskampen.

Aan de prijskampen, die op dezelfde vakken als verleden jaar toegepast werden, namen 440 leerlingen deel.

Deze zijn op 6 Augustus laatst door de jury der Koninklijke Academie van Antwerpen beoordeeld geworden.

Het Staatsbestuur heeft aan de verdienstelijkste leerlingen 7 koninklijke eeremetalen toegekend, waarvan 2 van groot moduul.

Nogmaals wisten onze oud-leerlingen te Antwerpen eervolle onderscheidingen te veroveringen :

M. ISIDOOR OPSOMER, die den prijs der stad Antwerpen voor 1902 wegdroeg, behaalde dit jaar eveneens den De Keyser's prijs.

M. GOMMAAR VAN DEN BRANDE, bekwam de eerste prijs van sieraad naar natuur (boetseering).

M. ALFONS JANSSENS, eene 3de benoeming : boetseering naar het leven, en nog andere benoemingen.

M. RAYMOND DELAHAYE : 4 benoemingen.

M. BERNARD DE MEYER, de 5^e van steensnede en metselwerk.

E. Lokalen.

De nieuwe bootseerklas in de stadsteekenschool, welke den 26ⁿ September aanbesteed werd, is voltrokken.

F. Boekerij. — Verzamelingen.

Wij mogen eenen nieuwen aangroei aanstippen der verzamelingen onzer boekerij, dank aan de giften van het staatsbestuur en de provincie.

§ 2. Gezelschappen ter beoefening der kunst.

In onze stad bestaan de volgende maatschappijen van kunstbeoefening :

A) Harmoniemaatschappijen :

De Groote-Harmonie.

De Koninklijke Harmonie Sinte-Cecilia.

De Ware Broeders, Harmonie der Xaverianen.

B) Fanfaren :

De Menschlievende Kring.

De Ware Vrienden.

c) Koormaatschappijen :

De Koninklijke Maatschappij Orpheus.

De Nethegalm.

De Nethezonen.

De Kring der XX.

Nut en Vermaak.

De Vlaamsche Vrienden.

D) Symphoniemaatschappijen :

Het Muzikaal Verbond.

Arbeid Adelt.

e) *Tooneelvereenigingen :*

De Jonge Tooneelliefhebbers.
De Ongeleerden.
De Tony's Vrienden, koninklijke maatschappij.
De tooneelafdeeling van den Katholieken Kring.
Rust Roest.
De Oud-Leerlingenbond.
De tooneelafdeeling der Xaverianen.
De tooneelafdeeling van Nut en Vermaak.
Volksvermaak.
Hoop in de Toekomst.

f) *Gezelschappen ter bevordering der nijverheidskunst :*

De Kenisgilde.
Het Kunstenaarsverbond.

g) *Letterlievende kringen :*

De Liersche Afdeeling van het Davidsfonds.
De Liersche Afdeeling van het Willemsfonds.
De Liersche Taalgilde.
Vlaamsch en Vrij.

§ 3. Kunstonderscheidingen.

Weer richtte de Kenisgilde tijdens de drij kermisdagen van St-Gummarus 1902, in het lokaal der Boterhalle, eene tentoonstelling in van nijverheids- en kunstvoortbrengselen. Talrijke, zeer merkwaardige gewrochten, in ijzer gesmeed, in hout gebeiteld of gestoken, in koper gedreven, prijken daarin naast teeken-, schilder-, boetseer- en drukwerken, die van aanleg en kunstzin getuigden. De tentoonstelling werd druk bezocht en genoot veel bijval.

§ 4. Museum Wuyts-Van Campen.

Er is besloten een cataloog op te maken van de verzameling oudheden, zich bevindende in eene der zalen van het Museum. Reeds is de hand aan het werk gelegd. De meeste voorwerpen

zijn voorloopig genummerd en gerangschikt. Geschiedkundige aantekeningen worden bijeengezameld.

Wij hopen dat dit belangrijk werk weldra zal kunnen voltrokken worden.

TWEEDE AFDEELING.

Stadsvolksboekery.

Gedurende het afgelopen jaar werden 4195 boekdeelen in lezing gegeven, te weten :

1902	October	.	.	.	120
	November	.	.	.	574
	December	.	.	.	897
1903	Januari	.	.	.	1161
	Februari	.	.	.	773
	Maart	.	.	.	670
Samen					4195

Hetgeen op het afgelopen jaar eene vermeerdering uitmaakt van 111 werken.

Ziehier den aard der werken, in lezing gegeven :

Ingebeelde- en reisverhalen	.	.	3269
Geschiedenis en aardrijkskunde	.	.	394
Verschillende werken	.	.	532
Samen			4195

De boekery is op vier Nederlandsche en twee Fransche tijdschriften ingeschreven.

Verschillende boekwerken, handelende over Schoone Kunsten, Nijverheid, Geschiedenis, enz., worden in het lokaal der boekery gelezen en geraadpleegd.

Sedert de inlevering van het voorgaande verslag, zijn er 112 werken en 128 boekdeelen bijgekomen, te weten :

Door het Staatbestuur geschonken	.	.	84
Gekocht	.	.	28
Samen			112

In den loop van het jaar werden een aantal werken ingebonden.

De besturende Commissie komt regelmatig den 3ⁿ Vrijdag van elke maand bijeen.

De Staats- en Provinciale Besturen gaan voort met ons talrijke en degelijke werken van allerlei aard te zenden voor onze boekenverzameling. Aan beide Besturen zij hiervoor oprechten dank gezegd.

TITEL VIII.

GEZONDHEIDSLEER EN
OPENBARE GEZONDHEID.

EERSTE AFDEELING.

Plaatselijke geneeskundige Commissie.

De plaatselijke geneeskundige Commissie deed ons het volgende verslag geworden :

In de maand Februari 1903 hebben wij in onze stad drie gevallen van pokken te verzorgen gehad : een kind van vier jaar en een kind van veertien maanden, die nooit gevaccineerd waren geweest ; en een kind van tien jaar, dat vroeger de koepokinenting had onderstaan, waren van die ziekte aangetast.

Het eerste geval kwam voor in het midden der stad (Karthuizersstraat), bij eenen opkooper van vodden ; het tweede kind, op den buiten woonachtig (Hagenbroeck), had de kiemen der ziekte opgedaan te Wommelghem ; het derde kind had de besmetting van het eerste gekregen.

Ondanks de beste zorgen zijn de twee ongevaccineerde kinderen gestorven ; het derde is genezen.

Al de noodige afzonderings- en ontsmettingsmaatregelen werden terstond genomen. Dank aan de welwillende medewerking van het gemeentebestuur en van de schooloverheden, hebben de dokters van de stad een overgroot getal inenting en herinentingen gedaan ; en de kwaal heeft gelukkiglijk geene verdere uitbreiding genomen.

Gedurende het jaar 1902, heeft het koepokinentingscomiteit 521 kostelooze inenting en herinentingen gedaan.

In den loop van 't jaar zijn er nog al vele gevallen van slijm- en typhuskoorts waargenomen geweest, en wel op verschillende punten van de stad : Kroonstraat, Begijnhofstraat, Predikheerenlaan, Schoolstraat, Karthuizersvest, Vervlietstraat, enz. Tweemaal hebben wij het drinkwater aan bacteriologisch onderzoek doen onderwerpen. In één geval werd het drinkwater slecht bevonden ; in het tweede geval heeft het nauwkeurigste onderzoek niets verdachts aangetroffen.

Roode koorts, kinkhoest en diphteritis komen wij nog al eens tegen. Het gebruik van de kroepwei heeft de sterfgevallen door kroep of diphteritis merklijk verminderd.

Het geneeskundig personeel is onveranderd gebleven.

Onlangs werd in onze stad, onder voorzitterschap van den heer dokter Thys, een plaatselijk comiteit ingericht, tot bestrijding der tuberculosis. Moge dit comiteit zijn moeilijke zending met welgelukken bekroond zien.

TWEEDE AFDEELING.

§ 1. Gezondmaking der wijken en verbetering der woningen van de werkende klas.

De riolen in de Tramweglei en de Hofstraat, welke bij 't verschijnen van ons vorig verslag nog enkel in ontwerp bestonden, zijn thans voltrokken.

Buiten de machtigingen, begrepen in de toelatingen voor 't bouwen van nieuwe huizen, zijn er dees jaar nog 8 toelatingen gegeven geweest, voor 't maken van afleidingen naar de stadsriolen.

§ 2. Keurdienst van het Vleesch.

Het volgende getal dieren is van 1 September 1902 tot 1 September 1903 door de keurmeesters onderzocht geworden :

Ossen en stieren	.	.	.	.	437
Koeien	.	.	.	.	419
Veerzen	.	.	.	.	295
Kalveren	.	.	.	.	1032
Varkens	.	.	.	.	2531
Schapen	.	.	.	.	124
Geiten en pasgeboren kalveren	.	.	.	.	378
Paarden	.	.	.	.	374
Kalveren gekeurd op de Merkt	.	.	.	.	1781
Totaal					7371

DERDE AFDEELING.

§ 1. Onheilen en Rampen.

Buiten eene ernstige en twee geringe brandrampen, waarvan in het verslag over het pompsterskorps gesproken wordt, hebben wij, gelukkiglijk, noch onheilen noch rampen te melden.

§ 2. Daden van moed en zelfopoffering.

Een Koninklijk besluit van 18 Juli 1903 kende aan 4 onzer stadgenooten eene ereonderscheiding toe, voor eene daad van moed en zelfopoffering, namelijk aan :

RYCKEBOER, KAMIEL AL. en

DE MEULENAERE, EMIEL HON., accijnsbedienden, die een hollend peerd tegenhielden, de burgerlijke medalie van 1^e klas ;

CRAUWELS, JAN BAPTIST, messenmaker, die met eigen levensgevaar eene vrouw uit de Nethe haalde, en

DE DEKEN, LODEWIJK. trambediende, die een persoon, welke op 't punt was door den tram getroffen te worden, redde, bekwamen de medalie van 2^e klas.

VIERDE AFDEELING.

Reispassen. — Werkbeurs- en Dienstbodenboekjes.

In 1902 werden er 76 werkmansboekjes ingevolge de wettelijke voorschriften afgeleverd.

Voor jongelingen beneden de 16 en meisjes beneden de 21 jaar, die in fabrieken verlangen te arbeiden, werden overeenkomstig de wet, 134 politiegetuigschriften afgeleverd.

VIJFDE AFDEELING.

Pompierskorps.

Het gewapend korps Vrijwilligers Pompiers bestaat uit 3 officieren en 31 manschappen.

Een lid is tijdelijk ontslagen om reden van woonstverplaatsing naar eene andere gemeente.

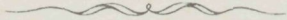
In zitting van 19 Meert heeft de Bestuurraad besloten het getal oefeningen op 18 te brengen, ten einde te voldoen aan de wet op de Burgerwacht, waaraan negen leden dienstplichtig zijn.

Twaalf van deze oefeningen waren op 12 Juli gedaan, en werden door de manschappen, bijna zonder uitzondering, bijgewoond.

Driemaal is in den loop van het jaar het korps voor brand opgeroepen. De eerste maal op Vrijdag 2 Februari 1903, voor eenen brand bij de heeren GODDERIS en BRUYNEEL, op de Werf; eene tweede maal in Hagenbroeck en eene derde maal in de Vervlietstraat.

De eerste brand was zeer ernstig, doch dank zij de gewaardeerde medehulp van burgers en militairen, zijn de pompiers er in gelukt dezen brand binnen zijnen omvang te beperken.

De twee overigen waren van min ernstigen aard.

TITEL IX.

OPENBARE VEILIGHEID, RECHTSWEZEN
GEVANGENISSEN.

EERSTE AFDEELING.

Personeel.

Niets te melden.

TWEEDE AFDEELING.

Verordeningen en Reglementen.

Geene.

DERDE AFDEELING.

Aanhoudingen, Schelmstukken, Misdrijven en Overtredingen.

Sedert 1 September 1902 tot en met 1 September 1903 zijn de volgende aanhoudingen, misdrijven en overtredingen bestatigd :

1. Poging tot diefstal	4
2. Eenvoudige diefstallen	34
3. Zware diefstallen	2
4. Huisdiefte	8
5. Vrijwillige slagen	40
6. Slagen en kneuzingen	56
7. Brandrampen	7
8. Aftruggelarij	6
9. Smaadwoorden jegens de politie	17
10. Misbruik van vertrouwen	3
11. Scheldwoorden	33

Over te dragen 210

	Overdracht	210
12. Laster	.	27
13. Aanslag op de zeden	.	9
14. Opstand tegen de agenten der openbare macht	.	9
15. Schade aan onroerende goederen	.	2
16. Braak aan afsluiting	.	12
17. Landloopers	.	27
18. Overtredingen op het sluiten der herbergen	.	33
19. Overtredingen op het nachtgedruisch	.	20
20. Toevallige drenkelingen	.	2
21. Lichte mishandeling	.	4
22. Banbreuk	.	0
23. Jachtovertredingen	.	1
24. Toevallige dood	.	3
25. Gevondene kinderen	.	0
26. Openbare dronkenschap	.	40
27. Verschillige overtredingen	.	95
28. Beraamde moord	.	1
	Totaal	491

TITEL X.

BURGERWACHT, MILITIE, BEZETTING.

EERSTE AFDEELING.

Burgerwacht.

De Burgerwacht telt 16 officieren en 262 wachten.

Op 1 Februari 1902 had in de 2^e compagnie de verkiezing plaats voor 5 korporalen. Geene kandidaten droegen zich voor, Den 8^a derzelfde maand wierden verkozen in de 1^e compagnie, 1 sergent en 8 korporalën.

In vervanging van den heer Jos. DE STRYCKER, officier-verslaggever, die uit hoofde van verandering van woonst zijn ontslag indiende, werd door Koninklijk besluit van 18 Februari 1902 de heer AUG. GOOSSENS, bijgevoegd officier-verslaggever, tot denzelfden graad benoemd; hetzelfde besluit duidde den heer LOD. DE STRYCKER aan tot bijgevoegd verslaggever; de eedaflegging van laatstgenoemden officier had plaats op 5 Juli 1902.

Op 14, 15 en 16 Oogst woonden honderd en zes wachten, in het kamp van Beverloo, de schietoefeningen bij, onder de bevelhebberschap van kapitein CURSTERS.

De eerste prijs bij deze oefeningen, een prachtig zilver uurwerk, werd toegekend aan den heer DRIESSENS, PIET CONSTANT. De tweede, een zilveren lepel en vork, aan den heer AVONTROODT, JOZEF.

Enkele wachten wierden bij den Tuchtraad vervolgd voor afwezigheid.

TWEDE AFDEELING.

Militie.

262 Jongelingen werden voor de nationale militie van het jaar 1903 ingeschreven.

51 Behooren tot de uitgestelden der klassen 1900-1901-1902.

211 Waren nieuw ingeschreven.

Het laagste nummer der loting was 52.

Het aantal te leveren manschappen voor het jaar 1903 beliep op 44 man.

Het laatst geroepen nummer was 113.

Graad van onderwijs der nieuw ingeschreven lotelingen.

Hooger onderwijs	19
Kunnende alleenlijk lezen	9
Kunnende lezen en schrijven	27
Kunnende lezen, schrijven en rekenen	156
Graad van geleerdheid onbekend	0

De jaarlijksche *wapenschouw* of *revue* heeft regelmatig plaats voor den commandant van het militaire distrikt.

DERDE AFDEELING.

§ 1. **Bezetting. — Kazerneering.**

Geene verandering.

De verplaatsing van het poedermagazijn, tegenwoordig in het Karthuizersveld bestaande, zal eindelijk kunnen verwezenlijkt worden, de voorbereidende pleegvormen thans voltrokken zijnde.

§ 2. **Militaire Inkwartieringen.**

In den loop van 1902 heeft de stad 78 soldaten, en 2 officieren moeten inkwartieren.

Zij heeft insgelijks 2 officieren-generaals, 7 hoofdofficieren en 9 oversten van minderen rang moeten herbergen, tijdens de krijgsoefeningen, die voor de kaders plaats hadden, in de omstreken onzer stad, van 11 tot 16 Mei 1903.

De militianen, voor de inlijving binnengeroepen, worden, in overeenkomst met de krijgsoverheid, in danszalen en andere groote lokalen geherbergd.

T I T E L X I.

OPENBARE BELASTINGEN.

EERSTE AFDEELING.

Grondlasten.

De kadastrale inkomst van de bebouwde en onbebouwde eigendommen der stad beliep in 1902	fr. 870582.92
De opbrengst der grondlasten voor het dienstjaar 1902 in 1355 artikelen, bedroeg ten voordeele van den Staat, de somme van	» 60940.71

In opcentiemen :

A. Ten voordeele der provincie	» 6703.46
B. Ten voordeele der gemeente	» 31079.70
Totaal	fr. 98723.87

TWEEDE AFDEELING.

Personeele Belastingen.

§ 1. *Getal belastingschuldigen.*

De artikelen, aan de personeele belasting onderworpen, die op de verschillende rollen van 1902 werden gebracht, beloopt tot 2236.

§ 2. *Beloop der rollen (personeel).*

Hoofdsom	fr. 52093.03
--------------------	--------------

In opcentiemen :

A. Ten voordeele van den Staat	» 11300.29
B. Ten voordeele van de provincie.	» 8334.79
C. Ten voordeele der gemeente	» 23962.51
D. Schattingskosten en boeten	» 89.78
Totaal	fr. 95780.40

Niet min dan 730 huizen onzer stad, voor de personeele belasting aangeslagen, zijn van de betaling ontheven, omdat de bewoners tot den arbeidersstand behooren.

DERDE AFDEELING.

Belastingen en Patenten.

§ 1. *Getal en klasseering der patentschuldigen.*

De rollen der patenten voor het dienstjaar 1902 bevatten 1714 artikelen.

§ 2. *Beloop der rollen.*

Het cijfer in principaal der patentrollen voor het dienstjaar

1902 beloopt tot fr. 17004.16

In opcentiemen :

A.	Ten voordeele van den Staat »	3401.22
B.	Ten voordeele der provincie »	679.35
C.	Ten voordeele der gemeente »	1868.20

Totaal fr. 22952.93

VIERDE AFDEELING.

Personeele Belastingen.

1281 Houders van honden.

276 Verkoopers van sterke dranken.

149 » van tabak en sigaren.

544 Trapwielrijders.

13 Prachtpaarden.

33 Machienen.

De opbrengst der verschillende belastingen beloopt als volgt :

Opbrengst der belastingen op de honden	fr.	4045.00
» » op den verkoop van sterke dranken »		5300.27
» » op den verkoop van tabak »		1678.50
» » trapwielen »		5390.00
» » prachtpaarden »		260.00
» » machienen »		1013.00
» » taks op het mobilier «		5935.60

Totaal fr. 23622.37

VIJFDE AFDEELING.

Accijnsen.

De accijnsrechten, te onzer stede ingevorderd
gedurende het jaar 1902, beloopt tot

fr. 43705.00	Bieren.
» 81074.00	Margarine.
fr. 124779.00	

ZESDE AFDEELING.

Stedelijke en Provinciale Belastingen.

Niets te melden.

ZEVENDE AFDEELING.

Ontlastingen.

De zetting der verschillende belastingen, zoo rechtstreeksche als provinciale, gedurende het jaar 1902, heeft tot 5 reclamen aanleiding gegeven, waarover het College zijn advies heeft moeten uiten.

ACHTSTE AFDEELING.

Hallen en Markten.

De prijzen der granen worden wekelijks vastgesteld, volgens die, welke in den handel of op de markt besteed worden. Ziehier die der laatste week van September 1903, per 100 kgr. :

Tarwe per 100 kilogr.	.	.	.	fr. 16.00
Rogge	»	.	.	» 13.00
Bockweit	»	.	.	» 18.00
Haver	»	.	.	» 14.00

Op de wekelijksche botermarkt gedurende het jaar 1902 werden 61268 kilogrammen boter in kuipen verkocht aan den middelbaren prijs van 2.55 fr. den kilogram voor heel het jaar.

Ziehier den middenprijs per maand, der boter in kuipen, verkocht in 1902 :

Januari.	.	.	.	fr.	2.60	de kilogr.
Februari	.	.	.	»	2.70	»
Meert .	.	.	.	»	2.85	»
April .	.	.	.	»	2.60	»
Mei .	.	.	.	»	2.33	»
Juni .	.	.	.	»	2.32	»
Juli .	.	.	.	»	2.31	»
Augusti	.	.	.	»	2.38	»
September	.	.	.	»	2.79	»
October	.	.	.	»	2.52	»
November	.	.	.	»	2.51	»
December.	.	.	.	»	2.67	»

De markt van jonge kalveren bestatigt eenen verkoop van 9137 stuks en 211 jonge geitjes.

Er werden 5648 verkens ter veiling aangeboden.

De vischmijn wordt goed voorzien : in het jaar 1902 waren er 436 mijnen, die eene bruto som van 24297,60 fr. hebben opgebracht.

De zuivere opbrengst van plaats-, brug- en kaaigelden, meet- en weegloon, beliep in het jaar 1902 als volgt :

Voor de botermarkt .	.	.	.	fr.	399.22
» kalverenmarkt .	.	.	.	»	730.96
» lammeren en geitjes .	.	.	.	»	4.22
» verkensmarkt .	.	.	.	»	112.96
» maandelijksche veemarkt .	.	.	.	»	104.50
» paardenmarkt .	.	.	.	»	286.75
» kaairechten .	.	.	.	»	453.42
» brug- en havenrechten .	.	.	.	»	426.40
» vischmijn .	.	.	.	»	390.12
» dagelijksche markt .	.	.	.	»	6058.42
» jaarmarkt .	.	.	.	»	3137.50
Totaal				fr.	12604.47

Op de paardenmarkt van 17 Februari 1903, Dinsdag vóór Vastenavond gehouden, werden 610 paarden te koop geboden; en op die van 11 Juni 1903, H. Sacramentsdag, werden er 537 paarden aangebracht. Het getal verhandelingen was voldoende, de bestede prijzen waren bevredigend.

Op de maandelijksche veemerkt zijn sedert de maand September 1902 tot 1 September 1903, 1045 stuks vee van alle slach te koop aangeboden geweest, welke grootendeels zijn verkocht geworden.

De groenselmerkt, welke sedert 1901 bestaat, en vooral ten doel heeft den verkoop te vergemakkelijken van jonge groenten en vruchten, voor den opleg en de verzending bestemd, werd heropend den 18 Juni 1903, en regelmatig 6 maal ter week gehouden op de Leopoldplaats tot den 5 September laatst. Van dien datum werd zij nog enkel 2 maal ter week gehouden, namelijk Dinsdags en Donderdags, en dit tot 9 October 1903.

De regelmatige bijwoning der merkt heeft dit jaar veel gewonnen: een bewijs dat landbouwers en hoveniers meer en meer beginnen te beseffen wat al gemak en voordeel het welgelukken dier merkt hun oplevert.

NEGENDE AFDEELING.

Bijzondere Gebouwen.

Toepassing der reglementen op de politie op het bouwen.

In den loop van het jaar 1902 zijn de volgende toelatingen afgeleverd:

Nieuwe gebouwen op onbebouwde gronden .	148 huizen.
Geheele herbouwingen van woningen .	14 »
Gedeeltelijke herstellingen .	27 »

Het getal toelatingen, afgeleverd om onderaardsche goten in de stadswaterleiding te brengen, beloopt op 11.

TITEL XII.

OPENBARE WERKEN.

EERSTE AFDEELING.

§ 1. Groote en kleine Wegenis.

De steenweg Lier-Linth over Lachenen is thans voltrokken. Hij werd den 3ⁿ Oogst 1903, door het stadsbestuur, vergezeld van de leden van den gemeenteraad en in tegenwoordigheid van talrijke bewoners dier wijk, op plechtige wijze ingehuldigd. Iedereen is het eens om te erkennen, dat die baan uitstekende diensten zal bewijzen aan de nijverige landbouwersbevolking van den omtrek.

In zijne zitting van 8 Oogst 1903, stemde de Raad de uitvoering van een ontwerp van bestrating der Tramweglei, der Hof- en Boomlaerstraten, en den 9ⁿ September II. keurde hij er de aanbesteding van goed. De heer LANENS, die aannemer is verklaard, mits den prijs van 36668 fr., houdt zich thans ieverig bezig met de uitvoering van dit werk.

Met het inzicht de verbetering der landbouwwegenis te begunstigen, wist het stadsbestuur zich bij het beheer van Staatsspoorwegen eene groote hoeveelheid steengruis en assche aan te schaffen, die, met de medewerking der belanghebbende landbouwers, in de Bollaarstraat, op Boomlaer en de Donck werd gevoerd en uitgespreid.

Volgaarne hadde de Regeering de bekiezeling der Pijpel- en Vinkestraten willen uitvoeren, doch de gemeente Bouchout, tot wier grondgebied de helft dier straten behoort, weigerde, ondanks het herhaald aandringen van ons stadsbestuur, hare medewerking te verleen. Eene voorbereidende studie is op touw gezet ten einde te onderzoeken of het mogelijk is, in behoorlijke voorwaarden, de bekiezeling te doen van de Mis- en Bremstraten op Hooglachenen.

§ 2. Gemeentewerken.

De verbeteringswerken in het stedelijk gasgesticht, waarover wij in ons vorig verslag breedvoerig uitweidden, zijn thans voltrokken. Hunne uitvoering heeft nochtans merkkelijk langer geduurd dan voorzien was. De nieuwe oven, en later de nieuwe gazometer, zijn in werking gesteld geworden en blijken volkomen aan de verwachting te beantwoorden.

De veranderingswerken aan de lokalen der Middelbare Jongens- en Stadsteekenscholen, bestaande in het bijmaken eener nieuwe klas in eerstgemelde school; het vervormen van een gedeelte der studiezaal tot boetseerklas voor de teekenschool en de inlijving bij de studiezaal van de klas, achter deze gelegen, zijn insgelijks voltrokken. In de teekenschool is de klas van hout- en marmerschildering nog daarenboven vergroot en eene nieuwe commissiekamer is gemaakt geworden.

Deze werken hebben 4120 fr. gekost.

Ten behoeve der burgerwacht richtte het stedelijk Bestuur, met toelating van de krijgsoverheid, eene schijfschieting in, in de kazerne der schutterij, nabij de Mechelsche poort. Dit werk kostte 681,45 fr.; het Staatsbestuur droeg er in bij voor eene som van 226 fr.

TWEEDE AFDEELING.

Verandering van lijnrichting.

Ten gevolge eener machtiging tot bouwen op het perceel beemd, gelegen wijk C, n° 28A, tegen den steenweg Lier-Herenthals, werd door de Bestendige Deputatie eene lijnrichting voorgeschreven, die de inlijving noodzakelijk maakte bij de provinciale wegenis van 31 vierk. meters grond.

In zitting van 18 Juli 1903, besloot de Raad, bij uitzondering, den aankoop van dien reepel gronds ten laste der stadskas te nemen, en daar 77,50 fr. voor te betalen.

DERDE AFDEELING.

Opening van nieuwe straten.

In den loop van dit jaar werd besloten tot het openen van twee nieuwe straten : eene straat buiten de Leuvensche poort, verbindende den Berlaerschen steenweg en de nieuwe kerk aan de Maesfortbaan ; eene andere van 12 1/2 met. breed, buiten de Antwerpsche en Mechelsche poorten en verbindende de Vaartlaan aan de Boomlaerstraat. De ontwerpen voor 't openen dier straten, zijn aan de bevoegde overheden onderworpen.

VIERDE AFDEELING.

Herstelling en onderhoud der Straten, Stadsgebouwen en Beplantingen.

De kleine herstellingen aan de stadsgebouwen worden bijtijds en met zorg verricht. Onder andere werd de oude gevangenpoort op degelijke wijze hersteld.

Op het onderhoud van straten en banen wordt eveneens een waakzaam oog gehouden. Buiten talrijke kleine herstellingen, werd, onder andere, de kasseiing der Groote Merkt gedeeltelijk vernieuwd. Ook de wandelingen rond de stad worden voortreffelijk onderhouden.

VIJFDE AFDEELING.

Taks op de Bestratingswerken.

Verschillende eigenaars der stad hebben, met toepassing dier taks nieuwe stoepen gelegd voor hunne woningen, onder andere in de Boomlaerstraat, de Tramweglei, de Kroonstraat, de Spoorweglei, de Sionsvest, den Lisper- en den Aerschotschen steenweg.

ZESDE AFDEELING.

Vaarten en Rivieren.

In den technischen dienst der provincie is een nieuw plan van verbetering der Lachenen- en Looverrijkbeken ontworpen. Het College heeft het echter in zijn geheel niet kunnen bijtreden, omdat het een aantal werken voorziet, waarvan de noodzakelijkheid niet alleen niet bewezen is, maar waarvan de uitvoering nadeelig zou kunnen zijn voor onze stad. Onderhandelingen zijn aangeknoopt met het provinciaal Bestuur, om tot eene verstandhouding te geraken.

Er is door het stadsbestuur aangedrongen, opdat de Staatsregeering de Beneden-Nethe tusschen Lier en Duffel zou doen ruimen en aldus de scheepvaart begunstigen.

ZEVENDE AFDEELING.

Openbare Verlichting.

De hoeveelheid voortgebrachte gas in 1901 beliep op 245268 k. m.; zij is gestegen in 1902 tot op 273480 k. m.; dus eene vermeerdering van 28212 k. m.

Het verbruik van gas voor de bijzondere verlichting neemt immer toe. Het getal verbruikers groeit dagelijks aan. De veranderingen en verbeteringen, toegebracht aan de inrichting, komen dus te gepaster ure. Thans zijn al die werken gansch voltooid; zij zullen dus benuttigd kunnen worden, ten einde de voordeelen af te werpen, tot welks doel zij werden tot stand gebracht.

Er werd voortgegaan met verbeteringen toe te brengen aan de bestaande canalísatie, waar zulks noodig bleek.

Al de oude lantaarns zijn thans vervangen door nieuwe, en voorzien van gloeibekken. De verlichting der stad geschiedt heden bij middel van 211 lantaarns. De kwestie van vermeerdering

der lanteerns, op sommige plaatsen, is nog ter studie. De mogelijkheid van het invoeren der drukking gedurende den dag, is insgelijks in onderzoek.

Het kapitaal op 31 December 1902, na herziening der inventarissen, samengesteld uit de bestaande koopwaren, de kredieten alsmede de in kas zijnde speciën, is vastgesteld in het bilan einde dienstjaar, op 28591,30 fr.

In den loop van het jaar werd het vijfjaarlijksch mandaat van den heer STALPAERT hernieuwd.

TITEL XIII.

NIJVERHEID, KOOPHANDEL EN LANDBOUW.

EERSTE AFDEELING.

**Nijverheidsgestichten. Stoomwerktuigen.
Onderzoeken de commodo en incommodo.**

De volgende aanvragen van machtiging voor het uitoefenen van hinderlijke en ongezonde bedrijven, zijn in 1902 aan onderzoeken de commodo en incommodo onderworpen geweest :

Bakkersovens	3
Slachterijen	0
Smederijen	1
Stoommachienen	3
Bewaarplaats van petrol	1
Loodgiet- en koperslagerijen	0
Depot van meer dan 500 doozen allumetten	0
Vleeschwinkels	2
Stokvischweekerijen	1
Fabriek van Limonade	0
(1) Bergplaatsen van kaas	0
(1) Slijterij in sterke dranken	0
(1) Bleekerij	0
(1) Stoelmakerijen	0
(1) Rijtuig-, schrijnwerk- en meubelmakerijen	1
Borstelhoutmakerij	2
(1) Borstelmakerijen	2
(1) Behoud van peerden-, koeien- en varkensstallen	1
(1) Fabriek van tabak en cigaren	0
(1) Huidenvetterij	0
(1) Potbakkerij	0
(1) Windmolens	0
(1) Muziekinstrumentmakerij	0
(1) Drogerijen	2
Acetyleenverlichting	1
Stoommelkerij en melkerij	1

(1) Duidt de vragen aan van nijverheidsgestichten, die hunne bestaande inrichting wenschen te behouden.

TWEEDE AFDEELING.

Handel en Nijverheid.

De nijverheid begint zich op Lierschen bodem stilaan te ontwikkelen. Niet alleen houden de bestaande inrichtingen stand, maar er worden ook van tijd tot tijd nieuwe fabriektiën in 't leven gegeven. Aldus zagen wij beurtelings in onze stad eene steenbakkerij, eene ijsfabriek, eene fabriek van veelkleurige cementsteen, eene fabriek van vezelbereiding voor borstels, nieuwe brouwerijen en kantfabrieken tot stand komen. Thans werkt men aan 't oprichten eener nieuwe brouwerij, eener katoenspinnerij en eener nieuwe fabriek van vezelbereiding. En nog wordt de oprichting van andere nijverheidsinrichtingen aangekondigd.

DERDE AFDEELING.

Beweging der Scheepvaart.

Van 1 Januari 1902 tot 1 Januari 1903 werden 326 schepen in onze stad ontlast, inhoudende 13045 tonnen. Hunne lading bestond uit :

Allerlei waren	30
Arduinstein	0
Assche	0
Graan	49
Kaas	3
Mosselen	45
Steenkolen	4
Steen, pannen	145
Ijzer	0
Zand	20
Zout	4
Cement	10
Hout	7
Potaarde	6
Rijs	3
Totaal	326

De beurtdienst per stoomschip, die tusschen Lier en Antwerpen ingericht is, vindt veel bijval en bewijst goede diensten.

VIERDE AFDEELING.

Levensbehoeften. — Bevoorradingen. — Marktprijzen.
Middenprijzen der eetwaren. — Bijzondere eetwaren.

De vleeschprijzen waren :

Ossenvleesch	fr. 2.00
Koe- en vaarzenvleesch	» 1.85
Kalfsvleesch	» 2.00
Schapenvleesch	» 2.50
Varkenvleesch	» 2.00
Spek	» 1.70

VIJFDE AFDEELING.

Landbouw.

§ 1. *Landbouwoptelling.*

In December 1902 heeft andermaal de jaarlijksche landbouwoptelling plaats gehad. Zeven optellers hielden zich in onze stad met het verrichten dier werkzaamheden bezig. Zooals wij reeds zegden heeft deze optelling voor doel te bestatigen welke oppervlakten gronds er in de verschillende gemeenten des lands voor de hoofdteelten worden benuttigd. Voor landbouwers, die eene hoeve van min dan 1 hect. bebouwen, wordt geene opneming gedaan.

502 Bulletijns voor teelten op Liersch grondgebied werden ingevuld. Zij leverden de volgende uitslagen op :

In 1902 werden geteeld door landbouwers, bewinnende meer dan 1 hectaar lands :

Tarwe	252 Ha. 42 a.
Masteluin	4 » 52 »
Rogge	522 » 32 »
Wintergerst	38 » 18 »
Zomergerst	3 » 44 »
Haver	209 » 88 »
Boekweit	0 » 67 »
Veldboonen	1 » 89 »
Erwten en vitsen	33 » 66 »
Vlas	0 » 52 »
Chicorei	— » — »
Suikerbeeten	0 » 14 »
Voederbeeten	85 » 82 »
Wortels	16 » 95 »
Rapen	9 » 78 »
Aardappelen	419 » 34 »
Roode klaver	218 » 11 »
Inkarnaatklaver	7 » 39 »
Andere klaver	— » — »
Luzern	— » — »
Hooimeerschen	452 » 70 »
Weiden	0 » 09 »
Boomgaarden	31 » 36 »
Ray-gras	0 » 70 »
Gemengd voeder	7 » 67 »

Totaal hoofdteelten 2317 Ha. 55 a.

Bovendien 546 » 56 » bijteelten.

Als meststoffen werden gebezigd :

Kalk	38.000 kilogr.
Schuimmest	— »
Ammoniak	— »
Sodanitraat	17.237 »
Poeder van bloed	10.300 »
Guano	56.840 »
Kalkphosphaat	2.000 »
Superphosphaat	4.300 »
Metaalslakken	— »
Kaïniet	— »
Koeken	2.250 »
Samengestelde koeken	52.830 »

Er werden bevonden in de stallen der in de opneming begrepen landbouwers 2629 stuks hoornvee, 1132 verkens en 430 peerden. Deze landbouwers hadden in 1902 verloren 74 hoornbeesten, 59 verkens en 14 peerden ; daarentegen beliep het getal der geboorten in hunne stallen 1358 runderen, 23 veulens en 204 viggen.

De landbouwoptelling heeft jaarlijks plaats.

§ 2. *Landbouwmaatschappij van het Noorden. — Afdeeling Lier.*

Deze omvat in haren kring : de stad Lier en de gemeenten Berlaer, Bevel, Gestel, Kessel en Nylen. Zij telde op 31 December 1902 156 leden. Hare financiën stonden als volgt :

In ontvangst	fr. 3229.00
In uitgaaf	» 2918.51
Batig slot	fr. 310.49

Door bemiddeling der afdeeling stond het Staatsbestuur nogmaals toe, dat de leergang voor hoefsmederij in Lier zou gehouden worden. 21 Kandidaten woonden de leergangen bij ; 8 ervan werden gediplomeerd.

In de algemeene vergadering van 11 Januari 1902, werd het mandaat vernieuwd van de heeren GUSTAVE VAN IN, als voorzitter, ALOIS HAVERALS, als onder-voorzitter, ADOLF DE STRYCKER, EUG. PEIRSMAN, CONST. QUAEYHAEGENS en FR. VLOEBERGHES als bestuur-leden.

In den loop van 1902 richtte de Landbouwmaatschappij eene tijdelijke melkerijschool op ten gehuchte St Rumoldus-Berlaer. Een voortreffelijk lokaal werd door den Zeer Eerw. Heer Pastoor VAN DEN BOSCH daartoe geleend. De leergangen duurden drie maanden en de uitslag mocht bevredigend heeten. 4 Meisjes verwierven 91, 84, 83 en 80 punten op 100, en legden daardoor met onderscheiding hun examen af ; 5 meisjes legden hun examen af op voldoende wijze en bekwamen wederzijds 75, 70, 69, 62 en 50 punten op 100.

In October 1902 richtte de afdeeling, in medewerking met de maatschappij Tuin- en Landbouw, eene tentoonstelling in van moeshovenierderij, melkerij en veldvruchten. Deze behaalde

grooten bijval. Zij kostte aan de afdeeling 248 fr. in geldprijzen, 47 fr. aan medaliën, 30 fr. aan jurykosten en 25 fr. allerlei onkosten ; samen 350 fr.

§ 3. *Landbouwfonds en Veeverzekering.*

Het Provinciaal Landbouwfonds verzekert 142 landbouwers met samen 438 dieren van inwoners van ons grondgebied.

§ 4. *Spaar- en Leengild van Lier. — Raiffeissenkas.*

Deze instelling begon den 17ⁿ September 1896 hare werkzaamheden en gaat traagzaam maar zeker vooruit. Stilaan leeren de landbouwers het nut der kredietkas waardeeren.

Het getal leden, dat bij den aanvang 42 bedroeg, klom allengs, en is thans verdubbeld.

De schrik van algeheele verantwoording of solidariteit, die meer dan een stedeling terughield het werk bij te treden, vermindert bij de verstandige landbouwers.

Sinds de stichting werden fr. 57.803 aan de kas toevertrouwd ; fr. 24.741,05 werden met de interesten terug uitbetaald.

In 1902 werden in ontvangst genomen fr. 13.767,65.

Sinds het ontstaan des gilds werden er fr. 35.190 ter leen uitgegeven.

De spaarstortingén sinds de stichting ontleden zich als volgt :

21	stortingén	van	101	tot	300	frank
12	»	»	301	»	500	»
5	»	»	501	»	1000	»
2	»	»	1001	»	2000	»
4	»	»	meer	dan	2000	»

De ontleding der uitleeningen sinds de stichting meldt als hoogste uitgeleende som fr. 3.500 en als kleinste fr. 125 ; 7 uitleeningen werden gedaan voor hoogstens 1 jaar, 37 uitleeningen voor hoogstens 1 tot 10 jaar.

Gedurende het jaar 1902 verlieten 4 leden het gild : 3 weggerukt door de dood en 1, lid des Toezichtsraads, gaf zijn ontslag om reden van hoogen ouderdom.

In de algemeene vergadering van 1902 werden de heeren JOZEF AERTS en JOZEF SCHELLEKENS, uittredende leden van den beheerraad, herkozen.

Bij toejuicing werden insgelijks herkozen als leden van den Toezichtsraad : den Zeer Eerw. Heer SCHOLLAERT, Pastoor-Deken en den heer KAREL THYS, Schepen der stad Lier.

De balansrekening of bilan des gilds, ter griffie der rechtbank van Mechelen, d.d. als handelsrechtbank, neergelegd, luidt :

Baten :

Baargeld	fr.	1.235.96
Te goed op de algemeene spaar- en lijfrentkas	»	20.892.89
Te goed op 2 aandeelen der Middenkredietkas	»	22.45
Uitstaande leeningen	»	11.538.63
Nog te ontvangen interesten	»	766.55
Samen	fr.	34.456.48

Schuld :

Aandeelen der medeleden	fr.	252.20
Ontleeningen of spaarstortingen	»	33.025.10
Reservefonds	»	895.52
Samen	fr.	34.172.62

Dus : winst voor 1902 fr. 283,86.

Deze som wordt het reservefonds bijgevoegd, de onderneming immers is niet uit winstbejag aangestoken. Er dient nog aangemerkt te worden, dat alle bediening kosteloos vervuld wordt.

ZESDE AFDEELING.

Openbaar Vervoer.

§ 1. *Ijzeren wegen.*

Het vervoer van reizigers en koopwaren in onze statie groeit immer aan. De uitbreiding, welke stilaan de nijverheid in onze stad begint te nemen, is van aard om die beweging nog te versterken.

Het Staatsbestuur heeft eindelijk besloten het regelmatig verkeer te verzekeren aan den barreel van den Antwerpschen steenweg, door het maken van eenen onderaardschen doorgang. Hopen wij dat die maatregel zal volledig worden door het verplaatsen der manœuvres.

Een ontwerp van vergrooting der statie is eveneens in onderzoek. Het voorziet het leggen van talrijke nieuwe splitsingslijnen aan de Noord-Westzijde der statie.

Wordt het verwezentlijkt, dan zal wellicht de belemmering aan den barreel geheel of minstens grootendeels ophouden.

§ 2. *Buurtspoorwegen.*

1° LIJN ANTWERPEN-OOSTMALLE-LIER.

De lijn Antwerpen-Oostmalle-Santhoven-Lier, bracht voor de stad Lier, als aandeelhoudster op, eene winst van 694,46 fr.

2° LIJN ANTWERPEN-BOOM MECHELEN-DUFFEL-LIER.

Deze lijn vergde van stadswege eenen opleg van 2537,20 fr.

Het ontwerp van verbinding dier lijn aan de statie, over de stadsvesten, tusschen de Mechelsche- en de Antwerpsche poorten, door den Raad in zitting van 16 Juni laatst gunstig ondersteund, is bij KK. besluit van 24 Sept. 1902 goedgekeurd.

Het herhaald aandringen der belanghebbende gemeenten bij den heer Minister van Spoorwegen om vermindering der vervoerprijzen en aflevering van heen- en weerkaarten te bekomen, heeft eindelijk tot den gewenschten uitslag geleid.

Van 8 en 6 centiemen per kilometer, zijn de vervoerprijzen voor reizigers op 7 en 5 centiemen verminderd.

Heen- en weerkaarten met 20 % vermindering zijn ter beschikking van 't publiek gesteld.

3° LIJN LIER-PUTTE-WERCHTER EN MECHELEN-TREMELOO.

Ten einde het verwezentlijken van den ontworpen buurtspoorweg Lier-Putte-Werchter, door het verzet van den provincialen Raad van Brabant gestuit, mogelijk te maken, hebben de belanghebbende gemeenten eene beraadslaging gestemd, de vermindering der spoorwijdte van 1,06 met. op 1 met. goedkeurende.

De provinciale Raad van Antwerpen heeft insgelijks vrede met die wijziging. Ten gevolge dier beslissingen heeft de nationale maatschappij van Buurtspoorwegen eindelijk de eindstudiën voor 't leggen dier lijn doen beginnen. Opmetingen zijn gedaan, plans gemaakt, en alles laat verhoplen, dat men eindelijk het tijdperk der uitvoering nabij is.

§ 3. *Nieuw Posthotel.*

Het nieuw posthotel is den 23 December 1902 aanbesteed geworden, mits den prijs van 85,400 fr. De werken zijn onmiddelijk begonnen, en door den aannemer met veel krachtigheid doorgezet geworden. Het reeds voltrokken gedeelte laat reeds nu toe vast te stellen, dat het gebouw, eens voltrokken, een puik gewrocht zal zijn.

In den zomer van toekomend jaar zal de inhuldiging van het nieuw posthotel plaats hebben.

§ 4. *Telefoon.*

De telefoondienst onderging geene merkwaardige veranderingen.

Zooals wij reeds vroeger meldden, zal eene gansche hervorming plaats hebben voor den dienst van telefoon, posten en telegrafen, zoodra het nieuw posthotel zal in gebruik gesteld worden.

De telefoondienst telt in onze stad 26 geabonneerden.

Het tegenwoordig Verslag, vastgesteld in zitting van het College van Burgemeester en Schepenen, den 26 September 1903, in aan den Gemeenteraad, in zijne openbare en verplichtende zitting van 5 October daaropvolgende, voorgelegd geworden.

Het College van Burgemeester en Schepenen.

BIJ BEVEL :

DE SECRETARIS,
A. O. VERMEIREN.

DE BURGEMEESTER,
FL. VAN CAUWENBERGH.

INHOUDSTAFEL.

TITEL I. — *Bevolking.*

BLADZ.

1 ^e Afdeeling. — Staat der bevolking	7
2 ^e Afdeeling. — Beweging van den burgerlijken stand. — Geboorten, overlijdens, huwelijken, echtscheidingen, kindaannemingen, wettigingen van 1900-1901,	8
3 ^e Afdeeling. — § 1. Staat van overlijden volgens ouderdom	9
§ 2. Inburgering.	11
4 ^e Afdeeling. — § 1. Verandering van woning	11
§ 2. Registers van bevolking	11

TITEL II. — *Gemeentebestuur.*

1 ^e Afdeeling. — Gemeenteraad	12
2 ^e Afdeeling. — College van Burgemeester en Schepenen	23
3 ^e Afdeeling. — § 1. Personeel en inrichting der bureelen	23
§ 2. Stedelijk achief	24
4 ^e Afdeeling. — § 1. Kiezerslijsten	25
A. Lijsten van 1902, voor de wetgevende Kamers, de Provincie en de Gemeente	25
B. Lijsten voor den Werkrechtersraad	26
§ 2. Verkiezingen	26
§ 3. Lijsten der kiesbaren voor den Senaat en der gezworenen	26
5 ^e Afdeeling. — Gemeentegoederen	27
A. Aankopen	27
B. Verkoopen	27
C. Verwisseling	28
6 ^e Afdeeling. — Gemeenteverordeningen	28

TITEL III. — *Geldwezen der Gemeente.*

1 ^e Afdeeling. — Buitengewone ontvangsten	29
1 ^e Hoofdstuk	29
2 ^e » — Allerlei ontvangsten	29
3 ^e » — Regelingen	29

	BLADZ.
2 ^e Afdeeling. — Gewone ontvangsten	30
1 ^e Hoofdstuk. — Belastingen	30
2 ^e » — Inkomsten van goederen en kapitalen	31
3 ^e » — Verschillende opbrengsten	32
4 ^e » — Inkomsten en toelagen voor het onderwijs	32
5 ^e » — Ontvangsten voor orde	32
3 ^e Afdeeling. — Gewone en buitengewone uitgaven	33
A. Gewone	33
B. Buitengewone	33
Buurtwegen. — Onderhoud. — Bijzondere fonds-rekening voor het dienstjaar 1902	34
Rekenplichtigheid. — Begrootingsstaat	34

TITEL IV. — *Instellingen van Weldadigheid.*

1 ^e Afdeeling. — Bureel van Weldadigheid	35
1. Bestuur (personeel)	35
2. Roerende en onroerende goederen	36
3. Giften en legaten	36
4. Aankoop, verkoop of verwisseling van eigendommen	36
5. Afleg en wederaanleg van kapitalen	36
6. Rekendienst	37
7. Statistiek der behoefte	37
8. Bedelingen in geld en in natuur, uitgereikt in 1902	37
9. Betwiste zaken	38
2 ^e Afdeeling. — Bestiering van Gast- en Godshuizen	38
A. Bestuur (personeel)	38
B. Roerende en onroerende goederen	39
C. Giften en legaten	39
D. Aankoop, verkoop of verwisseling van eigendommen	39
E. Afleg en wederaanleg van kapitalen	39
F. Rekendienst	40
G. Beweging der zieken in St-Elisabethsgasthuis gedurende het jaar 1902	40
H. Bevolking der Gods- en Weezenhuizen op 1 Oogst 1902	40
I. Betwiste zaken	40

	BLADZ.
3 ^e Afdeeling. — Berg van Bermhertigheid.	41
Rekening van het magazijn in 1902	42
4 ^e Afdeeling. — Geneeskundige dienst	43
5 ^e Afdeeling. — Bijzondere Liefdadigheidsvereenigingen en Ten- toonstellingen	43
Beschermkring der Militianen van Lier	44
Beschermkomiteit der zedelijk verlaten kinderen en vrijgelatenen	45
6 ^e Afdeeling. — Maatschappij van Onderlingen Bijstand.	46
Ouderdomspensioenen	48
Prins-Albrecht-Gild	48
Door Sparen tot Welvaren	49
Onderscheidingen.	49

TITEL V. — *Katholieke Eeredienst.*

1 ^e Afdeeling. — Kerk van den H. Gummarus	50
§ 1. Geestelijkheid	50
§ 2. Kerk	50
§ 3. Bestuur	50
§ 4. Rekeningen.	51
§ 5. Giften en Legaten	51
§ 6. Afstand van grond.	51
§ 7. Afleggingen	51
2 ^e Afdeeling. — Kerk van Sinte Margaretha	51
§ 1. Samenstelling van den Raad en van het Bureel der Kerkmeesters.	51
§ 2. Rekendienst	52
3 ^e Afdeeling. — Kerk van Sint Jozef, Lisp	52
§ 1. Bestuur	52
§ 2. Rekendienst	52
4 ^e Afdeeling. — Kerk van het H. Hart	53
§ 1. Bestuur	53
§ 2. Geestelijkheid	53
§ 3. Rekendienst.	53
5 ^e Afdeeling. — Kerk van de H. Familie.	54
§ 1. Bestuur	54
§ 2. Rekendienst	55

TITEL VI. — *Openbaar Onderwijs.*

	BLADZ.
1 ^e Afdeeling. — Lager Onderwijs	56
§ 1. Dagscholen	56
A. Gemeentescholen	56
B. Aangenomen Scholen	57
C. Vrije kosteloze Scholen	59
§ 2. Bewaarscholen	59
§ 3. Scholen voor volwassenen	59
§ 4. Huishoudschool	60
§ 5. Normaalschool	60
2 ^e Afdeeling. — Middelbaar Onderwijs	61
§ 1. Bestuur	61
§ 2. Staatsmiddelbare Jongensschool	61
§ 3. Staatsmiddelbare Meisjesschool	62
§ 4. Sint-Gummarus College	62
§ 5. Beroepschool	63
3 ^e Afdeeling. — Hooger Onderwijs	63

TITEL VII. — *Schoone Kunsten, Wetenschappen en Letteren.*

1 ^e Afdeeling. — § 1. Academie van Schoone Kunsten. Teeken-					
	scholen .	.	.	.	64
A.	Bestuurraad .	.	.	.	64
B.	Onderwyzend personeel .	.	.	.	64
C.	Leergangen .	.	.	.	64
Tienjaarlijksche verdeeling volgens de studie-					
	vakken .	.	.	.	65
D.	Prijskampen .	.	.	.	66
E.	Lokalen .	.	.	.	67
F.	Boekerij. — Verzamelingen .	.	.	.	67
§ 2. Gezelschappen ter beoefening der kunst.					
§ 3. Kunstonderscheidingen .					
§ 4. Museum Wuyst-Van Campen .					
2 ^e Afdeeling. — Stadsvolksboekerij .					

TITEL VIII. — *Gezondheidsleer en Openbare Gezondheid.*

1 ^e Afdeling. — Plaatselijke geneeskundige Commissie	71
2 ^e Afdeling. — § 1. Gezondmaking der wijken en verbetering der woningen van de werkende klas.	72
§ 2. Keurdienst van het Vleesch	72

3 ^e Afdeeling. — § 1. Onheilen en Rampen	73
§ 2. Daden van moed en zelfopoffering	73
4 ^e Afdeeling. — Reispassen. — Werkmans- en Dienstboden- boekjes	73
5 ^e Afdeeling. — Pompierkorps	74

TITEL IX. — *Openbare Veiligheid, Rechtswezen, Gevangeniszen.*

1 ^e Afdeeling. — Personeel	75
2 ^e Afdeeling. — Verordeningen en reglementen	75
3 ^e Afdeeling. — Aanhoudingen, Schelmstukken, Misdrijven en Overtredingen.	75

TITEL X. — *Burgerwacht, Militie, Bezetting.*

1 ^e Afdeeling. — Burgerwacht	77
2 ^e Afdeeling. — Militie	77
3 ^e Afdeeling. — § 1. Bezetting. — Kazerneering	78
§ 2. Militaire inkwartieringen	78

TITEL XI. — *Openbare Belastingen.*

1 ^e Afdeeling. — Grondlasten	79
2 ^e Afdeeling. — Personeele belastingen	79
§ 1. Getal belastingschuldigen	79
§ 2. Beloop der rollen (personeel)	79
3 ^e Afdeeling. — Belastingen en Patenten	80
§ 1. Getal en klasseering der patentschuldigen.	80
§ 2. Beloop der rollen	80
4 ^e Afdeeling. — Personeele belastingen	80
5 ^e Afdeeling. — Accijnsen	81
6 ^e Afdeeling. — Stedelijke en provinciale belastingen	81
7 ^e Afdeeling. — Ontlastingen	81
8 ^e Afdeeling. — Hallen en Markten	81
9 ^e Afdeeling. — Bijzondere gebouwen. — Toepassing der regle- menten op de politie op het bouwen	83

TITEL XII. — *Openbare Werken.*

1 ^e Afdeeling. — § 1. Groote en kleine wegenis.	84
§ 2. Gemeentewerken	85
2 ^e Afdeeling. — Verandering van lijnrichting	85
3 ^e Afdeeling. — Opening van nieuwe straten	86

4 ^e Afdeeling. — Herstelling en onderhoud der straten, stadsge-	
bouwen en beplantingen	86
5 ^e Afdeeling. — Taks op de bestratingswerken	86
6 ^e Afdeeling. — Vaarten en rivieren	87
7 ^e Afdeeling. — Openbare verlichting	87

TITEL XIII. — *Nijverheid, Koophandel en Landbouw.*

1 ^e Afdeeling. — Nijverheidsgestichten, stoomwerktuigen, onder-	
zoeken de commode en incommode	89
2 ^e Afdeeling. — Handel en nijverheid	90
3 ^e Afdeeling. — Beweging der scheepvaart	90
4 ^e Afdeeling. — Levensbehoeften. — Bevoorradingen. — Markt-	
prijzen. — Middenprijs der eetwaren. —	
Bijzondere eetwaren	91
5 ^e Afdeeling. — Landbouw	91
§ 1. Landbouwoptelling,	91
§ 2. Landbouwmaatschappij van het Noorden.	
— Afdeeling Lier	93
§ 3. Landbouwfonds en Veeverzekering	94
§ 4. Spaar- en Leengild van Lier. — Raiffei-	
senkas	94
6 ^e Afdeeling. — Openbaar vervoer.	95
§ 1. IJzeren wegen	95
§ 2. Buurtspoorwegen	96
§ 3. Nieuw Posthotel	97
§ 4. Telefoon	97

Het geslacht Colibrant te Lier.^(*)

Onder de laat-middeleeuwsche, edele familiën van de stad Lier en haren Bijvang, bekleedt het geslacht Colibrant, met dit der van Yssche's, van Anderstad of van Sconenberghe (slechts ééne familie) en de van Liere's — een tak der alom bekende familie van Immerseel — voorzeker eene der eerste plaatsen.

Mochten de Colibranten, voor zooveel ons uit het Liersch archief bekend is, als rijke grondeigenaars met die geslachten niet wedieveren, toch bekleeden zij in de bijzondere geschiedenis der Sint-Gummarusstad eenen voornamen rang.

Waar is de echte Lierenaar, wien de naam van het geslacht Colibrant onbekend is, hoewel die naam hier sedert de eerste helft der XVIe eeuw is verdwenen? Nadere bijzonderheden echter over die familie zijn minder gekend.

Ook zijn de gegevens over het geslacht Colibrant, bij de Liersche historieschrijvers te vinden, zeer schaarsch, en dit om de eenvoudige reden, dat het Liersch archief, en inzonderheid de Liersche charters en scabinale protocollen, wellicht nimmer werden geraadpleegd. En het is nochtans in die verzameling dat men al de Liersche familiën zoodanig kan leeren kennen, dat men ze ziet « handelen en wandelen. » Deze bijdrage moge ons gezegde staven.

* * *

Twee voorname gedenkstukken houden den roem der Colibrants in onze stad levendig: het *Hof Colibrant* en de *Tryptiek-Colibrant* in Sint-Gummaruskerk.

De geschiedenis van het tweede stuk is sedert ruim eene halve eeuw grootendeels toegelicht, alhoewel de naam van den maler der tryptiek nog niet feitelijk bekend is. Over het eerste onderwerp nochtans is, buiten de volgende aanhaling, uit Tony Bergmann's *Geschiedenis*, weinig of niets bekend.

Dank aan het besluit van het Schepencollege van Lier, dat, op voorstel van den heer Ernest Mast, schepen, besloot tot het opstellen der *Beknopte tafel op de Scabinale Protocollen*, welk werk voor het tijdvak 1411-1467 afgedaan is, alsook, met behulp onzer aanteekeningen uit de nog bestaande stadsrekeningen, uit het archief der H.-Geesttafel, der Godshuizen en der kerk St-Gummari, kunnen wij de geschiedenis van het geslacht

(*) De tafel op het Correctieboek, waarvan op bl. 24 spraak is, kon in het huidige verslag niet opgenomen worden, om wille zijner uitgebreidheid.

Colibrant nagaan. De herbouwing van het Hof-Colibrant tot een posthotel, geeft aan deze stof eene *actualiteit*, welke ons waardig scheen te worden benuttigd.

* * *

Ziehier hoe Tony Bergmann in zijne *Geschiedenis der stad Lier*, bl. 82, het Hof-Colibrant beschrijft :

« Buiten die openbare gebouwen, verrijkte Lier in de XIVe eeuw met eenige aanzienlijke woningen, door de edele familiën gebouwd. Een enkel dier gebouwen, toonbeeld der burgerlijke bouworde uit de XIVe eeuw, is tot ons gekomen : het *Keizershof*, bij den ingang der Mechelstraat gelegen, dat reeds in 1317 vermeld wordt, en eertijds den naam van *Hof van Colibrant* droeg, zijnde het eigendom van een Liersch geslacht, welks leden meermaals deelmaakten van het stedelijk magistraat. »

De aanhaling van 1317, waarop Tony Bergmann zinspeelt, is ontleend aan Richard van Graesens *Chronyck der stad Lier*, volgens welke de uitgever Chr. Van Lom, in 1743 zijne *Beschrijvinghe der stad Lier* in 't licht gaf :

« Int jaar 1317 wierden de vesten van deze stad afgemeeten van de Mechelpoort tot den Moolenberg toe, welke Moolenberg op de binnenvesten ligt achter het *groot steenen huys*, staende ende gelegen op den hoek van de Mechelstraet ter Markwaerd, en is nog tegenwoordig een fraay metzelwerk. ».... (Van Lom, *op. cit.*, bl. 30).

Dat de Colibranten hier, naar 't voorbeeld der hertogen van Brabant, der van Immerseels, van den abt van St-Bernaerts en anderen, zich eene heerenwoning, een *steen* bouwden, baart geene verwondering. Niettegenstaande onze ieverigste opzoeken, mochten wij nopens het bouwen van het Colibrantssteen niets ontdekken.

De bouwkundige Schayes en onlangs de heer Alfons Van Hoecke, ingenieur en staatsbouwkundige, deze laatste met de herbouwing van het Colibrantssteen gelast, vermoeden dat hetzelfde gebouwd werd rond het jaar 1400.

Denkelijk werd het gebouwd, ofwel door Willem Colibrant, die schepen van Lier was in 1385, 1405 ; in 1406 tot schout van Lier benoemd werd, en in 1419 andermaal beurtelings schepen en schout werd, en nogmaals schout van 1421 tot 1423, en schepen in 1425, 1426, 1432 en 1436 ; ofwel door Hendrik Colibrant, die in 1411 als leidsman of aanvoerder der Liersche troepen aangeteekend staat, en hier schepen was in 1416, in 1417, en den 19 Juli 1418 andermaal in het schependom trad, in plaats van Willem Colibrant, die door den hertog tot schout

was bevorderd. Hij bleef schepen tot 1422 en verving Willem Colibrant als schout, van 1423 tot 1428.

Het is dus in het eerste kwartaal der XIVe eeuw, dit gulden tijdvak der Sint-Gummarusstad, dat de familie Colibrant het toppunt harer glorie schijnt bereikt te hebben, en, het is derhalve niet onwaarschijnlijk, dat zij hier een steen bouwde, waardig van den hoogsten ambtenaar onzer stad.

Wij weten, jammer genoeg, niets over de rol die de Colibranten speelden, bij de gebeurtenissen van 1425, wanneer de ambachten Peeter van Paesschen, wisselaar, die schepen kwam genoemd te worden, als dusdanig uit de stad joegen, onder voorwendsel dat hij een Brusselaar en geen geboren poorter van Lier was, een feit dat onze stad schier in oorlog bracht met Brussel, Leuven en Antwerpen. De stadsrekening over 1425 leert aangaande de Colibranten niets. Als eene eigenaardigheid dient echter vermeld, dat Peeter van Paesschen eigenaar was van de toen zoo gekende herberg *den Gulden Leeuw*, op de Groote Markt, en, als dusdanig, geboor der Colibranten.

Nopens het verblijf der Colibranten in hun steen vóór 1450 vonden wij evenmin iets aangeteekend, tenzij men vermeldde den cijsboek der H.-Geesttafel van 1409, welke Willem Colibrant in de *Mechelstraat* t'huis wijst.

De eerste akte, waarin wel degelijk van het woonhuis der Colibranten gesproken wordt, is de schepenakte van 14 Januari 1467 (1468 nieuwe stijl), waarbij de gebroeders Jan en Floris Colibrant, verklaren dat Geerd Lemmens « volgt mit rechte op heur huys inde Mechelstraete gelegen voer 't gebrek van seeckeren erfcyns, » en verder de helft van een huis in de Berlaerstraat, waaraan Geerd vele kosten heeft gehad. Zij beloven hem te voldoen, dat is den achterstel der rent te betalen, en verpanden daarvoor hunne goederen. (Akte n^r 764).

Het is dus wel in ongunstige omstandigheden dat wij deze edellieden als eigenaars van het schoon steen aantreffen.

Daar de gebroeders Colibrant den rentheffer niet onmiddellijk den achterstel van vijf jaar rent, 't zij 25 pond Brabants, betaalden. won Geerd Lemmens het aloud domein gerechterlijk uit en werd kooper verklaard den 12 Februari 1467-68. (1)

(1) Ziehier de uitwinning- of evictieakte : « Item Geerd Lemmens heeft doen voergedage en mit dagen te weten es mit drie int voer djair en mit drie genechte na djair alle etc. tot j huyse met plaetsen, stallen, bogaerde, wyn-gaerde, hove, gronde en met al datter toebehoert, gelegen te Lyere inde Mechelstraete tusschen Jans van Clappelaer erve des schoenmakers *ex una*, en wylen Peters erve van Paesschen dat nu heeft Janne Baeck toebehoorende *ex altera*, comnde achter aender stad vest aldaer, toebehoerende Janne en Florise Colibrant, gebrueders, ende noch de helft van j huyse mette hove, bogaerde,

De uitwinningsakte beschrijft het als volgt: « een huysse met plaetsen, stallen, bogaerde, wyngaerde, hove, gronde en met al datter toebehoert, gelegen te Lyere inde Mechelstraete, tusschen Jans van Clappelaer erve des schoenmakers, *ex una*, en wijlen Peters erve van Paesschen, *ex altera*. » Men vrage niet of de Colibranten dit heerlijk verblijf met lusthof en wijnberg op de stadsvesten met wee verlieten, dan als zij hunnen geboor, den meester schoenmaker Jan van Clappelaer, zijn nederig huisje zagen behouden.

Vervolgen wij thans de lijst der eigenaars van het Colibrantssteen, voor zooveel die ons bekend zijn.

Geerd Lemmens, de nieuwe eigenaar van dit gebouw, beleefde er geene gelukkige dagen: hij verloor zijne gade Barbara van de Laer den 20ⁿ December 1470 en volgde haar in het graf op den 27ⁿ Januari 1473-74 uitwijzens zijnen zerksteen in St-Gummaruskerk, welken wij hier volgens de *Grafschriften* overdrukken:

Hier leet GHEERT LEMMENS

die sterf in 't jaer MCCCLXXij, xxvii Januari.

*Hier leet BERTEL VAN DELLAER die GHEERT LEMMENS wyf was,
sterf MCCCCLXX, xx dage December.*

Zijne twee wettige zonen Jan en Andries, in twist zijnde, legden hun geschil den 8 Augustus 1474 over in handen van vier « goede mannen » of scheidrechters, op boete van 4 mark zilvers te betalen door hem, die hunne uitspraak niet zou eerbiedigen. Ingevolge dezer uitspraak gingen zij den 11 October daarna over tot de deeling der goederen, welke echter niet opgenoemd worden. Den 19^{en} derzelfde maand riepen zij hunne « goede mannen » andermaal bijeen en dit wegens de aanspraak

gronde ende met al datter toebehoert gelyc alsoe die toebehooren plach Jouffr. Jannen Mys, witteleck wyf Geerds vander Aa en nu ter tyt metter ander helft vanden selven huys toebehoorende Gumaer vander Borch gelegen inde Berlairstrate tusschen Wouters erve vander Loo, scoenmaker, *ex una*, en desseffs Gumaers vander Borch erve dat den Cellebroeders toetebehoren plach, *ex altera*, alsoe voert gebreck ende achterstel van vijf pont groot tsjaers erflike tsys die hy opte voirs. goede jaerlix hebbende en heffende was na inhoudt van zekere scepenen brieve van Antwerpen daeraf gemaect en die de selve Geerd daeraf hadde verliet van XXV lb. groote gelts ter goyder rekeningen. Ende want de de voirs. Geerd syn dagen ende gerechte, soe es hy hem danderen tide totte vors. goede beleydt en syn hem die selve geleverd voer djair en na djair mit clepele en clincke synselfs p..... alsoe dair af..... hadde met manissen etc. En hier toe etc.

Testes: Brechte, Huyghe, Wynter, Chuyc, Scabini Lyrenses. XII februarij A^o (MCCCC) LXVII. » Scab. protocollen Lier, t. XI, akte n° 782.

van hunnen natuurlijken broeder Jan, wien, bij huwelijksvoorwaarden, juweelen gemaakt waren. Deze omstandigheid leert dat de Lemmensens zeer goeode lieden waren.

Eindelijk, het huis Colibrant viel in het lot aan Andries Lemmens; deze bezette aan de Sint-Gummaruskerk een viertel rogerflijk om daarmede eene toorts of kaars van één pond te bekostigen, welke voor O.-L.-Vrouw in den ommeegang zou gedragen worden; vergaten de kerkmeesters dit te doen, dan verviel de rent. (1) Andries Lemmens overleed den 3 Juni 1503. Daar Lisbeth Lemmens, denkelijk Andries' dochter, en Antonis Hoets de rent kweten in September 1503, mogen wij veronderstellen dat zij het huis eriden.

Het stedelijk cynsboek van rond 1500 leert verder dat Andries Lemmens door de stad gemachtigd werd eenen toren of « duyfhuys » te bouwen op de stadsvest, die zijnen hof belendde, mits betaling van 1 Tornois 's jaars. Hetzelfde boek zegt dat Jonkheer Jan Lyere, overleden 29 Juli 1533, en Meester Jan Hellegeir (1584) later dezen cijns betaalden, derhalve, mogen zij als eigenaars van het huis Colibrant aanzien worden.

De *Grafschriften* vermelden eenen Meester Jan Hillegheer, apotheker, volgens den zerksteen in 't jaar 1500 overleden; is die datum juist, dan is dit een andere persoon, doch wij gelooven dat het gebrekkig is. Ziehier het opschrift:

(mortier) (wapen) (mortier)
Hier leet begraven M^r JAN HILLEGHEER
ende sterf An^o xv^e
en Joufer CORNELIA HERENSSENS
syn huysvrouw ende sterf An^o xv^e LI
den xxii dach April.
Bidt voor de sielen.

(1) « Andries Lemmens, Geerdssone, heeft den kerken bewesen op syn huysinghe gestaen in de Mechelstraete, wilen Willem Colibrant toebehoerende, een viertel rocx erflicx pachts verschinende te Kersmisse, ter quitingen met X Rynsscher guldens V S. brab. voer den gulden gerekent ende met vollen pachte, mit vorwerden dat men die penninge vander afquitingen comende, wederomme sal moeten beleggen ter selver natueren en daarmede coepene een viertel rox op goede panden. Ende des hebben die kercmeesters geloeft voer huer ende voer huer nacomelingen, dat sy tenwigen daghen jaerlicx als men Onse Vrouwe alhier omme draght voer Onse Vrouwe selen doen draghen een toertse van j lb wass opte verbuerte vander selver viertel rocx erflic, want in dien ghevalle den voers. pandt daerof ontlast ende ontslagen wesen soude. »

Nota. Dese een viertel rocx est gequeten by Anthonis Hoets ende Lysbette Lemmens, Andries dochter, in September XV^eij.

Kerkecijsboek 1448, fol. 54 v/o, in het Archief van St-Gummaruskerk.

Niettegenstaande de ieverigste opzoekingen, hebben wij de namen der volgende eigenaars niet kunnen ontdekken.

Ten jare 1711 vinden wij « Monsieur » Lambertus Herry als eigenaar en gebruiker van het *Keyzershof*, aangeteekend in de XX^{ste} penningboeken. Het volgend jaar was hij als pachter der « veedetafel » of veemerkt in proces met de stad.

Volgens de overlevering was het *Keyzershof* zijne benaming verschuldigd aan Keizer Karel V, die er bij zijne bezoeken aan de St-Gummarusstad, in 1540, 1545 en 1549, zou vernacht hebben. De gegrondheid dezer bewering is hoogst twijfelachtig, daar het bewezen is, dat de vorsten hier doorgaans in de Abtsherberg of Refugie van St-Bernaertsabdij verbleven.

Jozef Berckmans bezat het *Keyzershof* in 1755.

Tijdens den Patriottentijd hoorde het toe aan de Weduwe Berckmans-Dielens, die het bewoonde met haren zoon en hare drie dochters.

Na hare dood beviel het aan haren zoon Lodewijk Mattheus Eduard Berckmans-Van Raevens, die er gestorven is, alsook zijne weduwe, overleden 28 April 1838. Zij waren tevens eigenaars van het geboorhuis *de Gouden Leeuw* en hadden de vest achter gemeld huis gekocht tegen de stad, den 8ⁿ December 1833.

Na hunne dood behoorde de pand aan haren zoon Louis Berckmans, wonende te Heyst-op-den-Berg. Deze naar Amerika vertrokken zijnde rond 1850, verkocht zijne goederen, en het eigenlijk gothiek gebouw, waar zijne ouders den handel in ijzer en glas uitoefenden, werd verkocht aan Adrianus Dierckx, die er den handel in ijzer voortzette. Zijne kinderen verkochten het in 1876 aan Jozef Van Hoof-Döcker, die er eene herberg opende onder den titel van *het Keyzershof*.

Het Staatsbestuur voornemens zijnde een nieuw postgebouw in onze stad op te richten, kocht de heer Van den Peereboom, Minister van IJzerenwegen, op voordracht van den heer burgemeester Van Cauwenbergh, in Januari 1901 het historisch gebouw, dat alzoo van een gewissen ondergang bevrijd werd. De koopprijs beliep fr. 54,000.

De heer Alfons Van Hoecke, ingenieur-bouwkundige van den Staat, werd met de oprichting der nieuwe gebouwen gelast, welke het behoud van den spitsbogigen gevel bedong; de *Bulletins des Métiers d'Art* (Mai 1903), geven er beschrijving en teekening van. (1)

(1) Eene andere beschrijving ervan komt voor in de *Bulletins de la Gilde de St-Luc*, année 1884, p. 188.

Het nieuw Post- en Telegraafhotel, zal een der sierlijkste gebouwen onzer stad uitmaken.

*
* *

Volgaarne sloten wij deze verhandeling met den geslachtsboom der familie Colibrant, waarover het ons aan geene gegevens ontbreekt; doch, naar algemeen toenmalig gebruik, zien wij dit geslacht in de XVe eeuw, als 't ware « vergeven » van bastaarden, wat het opmaken van een juiste stamboom moeielijk maakt. Ook schrijven wij het verval der Colibranten aan deze omstandigheid toe; althans, ongeveer al de ons bekende akten, op enkele na, zijn of verkooping en of berentingen van goederen. De laatste telg dezer familie, Joanna Colibrant, weduwe van Lucas Monninx, schepen van Lier, overleed alhier den 20 Januari 1586.

De herbouwing van het Colibrantssteen geschiedde door de heeren René en Ed. Heene, aannemers te Eecloo, onder het hooger bestuur van den heer Gody en onder leiding van den heer Jozef Maes. Bij het ter perse leggen (15 December 1903) is de voor-gevel afgewerkt en het gebouw onder dak; een zittende leeuw, houdende eene vlag met een hoorn op, bekroont den alouden spitsbogigen gevel en schijnt het oude steen te beschermen, reden waarom de leeuw Markt rugwaarts is gekeerd.

BIJLAGEN.

Aanteekeningen over het geslacht Colibrant.

SCHEPENEN :

<i>Stad :</i>	<i>Bijvang :</i>
1385 Willem.	1386 Willem.
1405 <i>Idem.</i>	
1416 Henric.	1417 Henric.
1417 <i>Idem.</i>	1419 Willem.
1419 Willem, wordt dit jaar schout.	1421-22 Henric.
1419-22 Henric vervangt Willem.	
1425-26 Willem.	
1432 <i>Idem.</i>	
1436 Willem de oude.	
1455 Willem	
1457 <i>Idem.</i>	
1497-99 Henric.	
1500-1502 Joris.	1501-1502 Joris.
1504 tot 1514 Joris.	1507 tot 1514. Joris.

SCHOUTEN :

1203 Willem.
1406 Willem.
1419 Willem.
1421-23 Willem.
1423-28 Henric.

RENTMEESTER :

1442 Willem Colibrant, de oude.
1442 Willem Colibrant, de jonge.

H. GEESTMEESTER :

Hendrik Colibrant, deken van het Kapittel, overleden 1301.
Margaretha Colibrant, 18de abdis van Nazareth, overl. 13 Meert 1389.
1517-1528 Joris.

Buiten de stad :

Hendrik, burgemeester van Antwerpen in 1435 ; schepen, 1438.
Florens, schepen van Antwerpen in 1492.
Willem, schepen van Antwerpen in 1537.
Joris, schepen van Mechelen in 1535, 1545 en 1550.
Frans, secretaris van Antwerpen, 1510-1519, tevens notaris aldaar.
Florens, kapelaan in O. L. Vrouw te Antwerpen, 1479.
Rumoldus, eerste prelaat van Postel, 1634.
Nicolaas, schepen te Mechelen, 1744.
Jan Frans, notaris te Mechelen, 1762-1796.
Joannes Rumoldus, kapelaan op 't stadhuis te Mechelen genoemd, 1773.

1203 Willelmus, *scultetus de Lire*, getuige in eene hertogelijke akte van Tongerlo's abdij.

Volgens eene aantekening in de boeken DRYEMANS (t. I, bl. 30) in het archief der Kerk, heette deze schout Willem van Liere *alias* Colibrant en overleed in 1236.

Jan Colibrant, de vleeschhouwer, en Lisbeth, Jan Jacobs dochter, verkochten den 11 December 1355 aan heer Jan Struybollen, priester, een stuk land « dat dykende ende dammende es », 4 1/2 gemet groot onder *Outsherwele*. (Charter n^r 1032 in het Staatsarchief, Antwerpen. Verz. Schepenbrieven van Antwerpen.)

Jan, « natuerlike sone Heinric Colibrants wilen was die men anders heet Jan Heylen », verkoopt 3 oude schilden erf. 1377, 23 Juli. (Charter n^r 91 der H.-Geesttafel.)

« Item de marcgraeve betaelde te Willem Colebrants te Lyere van coste die mine here van Brabant dar ghedaen hadde doen hi quam van Turnhout en Zanthoven....

XXVI mot. *Valent* XXXIIII sc. VIII d. »

(Rekening (in rol) van den schoutet van Lier over 1375-76. Staatsarchief Brussel.)

Willem Coelebrant zegelt voor zijne vrouw Elisabeth van Lombeke, en voor zijnen neef Jan van Wesele, man van Elisabeth, dochter van wijlen Jan van Lombeke, den jonge, die eene afkorting op eene schadevergoeding van 238 mottoenen krijgen, wegens Jan van Lombeke (onse sweer, zwager), voorheen gevangene te Bäsweiler, onder den heer van Vorrsselaer, 1379. Wapen : drie leliën (volledig !) en eene *bordure engrêlée*; het

vrijkwartier beladen met drie meerlen. Legende : SEGHEL I... COLIBRANTS (Charters der hertogen van Brabant (Pl. 11, fig. 296) bij DE RAADT). Hetzelfde zegel hangt aan eene charter van 138 , bewaard in het kerkarchief S^{ti} Gummari.

Floris Colibrant(s), eigenaar van het *Heynsbroeck* onder Berlaar, verkrijgt in 1380 van Mathildis, gravin van Gelder en vrouwe van 't Land van Mechelen, toelating om in zijn land konijnen en patrijzen te onderhouden. (De RAADT, *Berlaar*, bl. 33.)

Jan Colibrant, regeerder van St-Jacobskapel op de Markt, tusschen 1392-1402. (Charter.)

Geerd van Kuyck verkoopt aan Jufvrouw Alide van Dedelaer, Jan Colibrants « wettighen wive », een eind schuur achter zijne herberg tusschen de erven Juf. Aliten en Hendrik Mys. 1395 25 October. (Charter n^r 137 der H. Geesttafel.)

Lisbeth van Ysendike en Willem Colibrant, wonende in de Mechelstraat, betalen eenen cijns in 1409. (Cijnsboek der H. Geesttafel van 1409, n^r 14.)

Juf. Alyte van Dedelaer, wijlen Jan Colibrants wijf, draagt op aan Hendrik Colibrant, haren zoon, een stuk land en schuur op het *Klein Boomlaer*. 30 Sept. 1412. (Charter H. Geesttafel.)

Dezelve doet « beleyde » over haren « hove » aan Berlaerpoort. 3 April 1418. (Schepenakte n^r 582.)

H^r Aerd van Immerseel, ridder, en Jan de Vriese, kapelaan van O. L. Vrouw ter Cluysen, is met juf. Aliten van de Laer, weduwe van Jan Colibrant, en Hendrik, haren zoon, in geschil geweest over eenen hof bij Berlaerpoort, toebehoord hebbende aan Daniël van Immerseel en te voren aan h^r Karel van Immerseel, zijnen oom, waarop Daniël missen bezette. Hierover is te Lier eene dagvaard gehouden, waar o. a. Willem Colibrant, schout, en Willem Colibrant zijn neef te Putte, tegenwoordig waren. Juf. Colibrants werd er verwezen tot stichting van twee wekemissen in de Kluizekerk. 28 Aug. 1419. (Schepenakte n^r 405.)

1411. Hendrik Colibrant is dit jaar leidsman der stedelijke militiebenden. (*Kronijk Van Grasen*.)

1416. Hendrik Colibrant geeft zijne gans tot een stedelijk eetmaal. — Stadsrekening.

Hendrik Colibrant, schout te Lier, bekend schuldig te zijn aan Floris en Willem Colibrant, gebroeders, wijlen Willems kinderen, 62 pond en 8 groten « starck » Brab. geld, welke hij belooft te betalen aan Hendrik Mijs, voor rekening der leeners, te twee termijnen. Willem Colibrant, wijlen Hendrikszoon, te Putte, blijft zijn borg. 4 Januari 1425. (Schepenakte.)

Hendrik Colibrant, burgemeester van Antwerpen in 1435, huwt in 1431 Alyt van Mechelen, dochter van Hendrik, Floriszone, ridder, en van juf. Catharina Van Immerseel, Arnoutsdochter. (Valckenisse, II, 306.) Hij heeft te Leuven gewoond en was er schepen in 1430.

Henric Colibrant schenkt aan de H. Geestmeesters en aan de regeerders der St-Antonius-infirmerij tot zijne zielezaligheid 15 deniers Lovensch erflijk op Laureis tSmet huis in de Berlaerstraet aan 't Kerkhof, en aan het Lutencouvent 9 deniers erf. 13 Juli 1446. (Akte n° 321.)

Hendrik Colibrant schonk 7 veertel rog erf. en 1 rund « om te deylene dinsdachs vore Sint Pauwelsdach, » bezet op eene hoeve, groot 4 bunder. (Cijsboek der H. Geesttafel, fol. CC).

19 Augustus 1461, voor Schepenen van Lier. (Akte n° 764 en volg.).

Deeling der nalatenschap van wijlen Hendrik Colibrant, door zijne natuurlijke kinderen, daar moeder af is Juf. Katline Keermans : Jan, Floris, minderjarig, Juf. Margriete met Jan van Ranst, Jans natuurlijken zoon, haren man, Juf. Katline, met Gommaar van Ranst, Willems nat. zoon.

Jan behoudt het heerlijk goed *te Riemen*, onder Heyst en andere goederen, doch moet een deel afstaan aan zijne nat. zuster Margriete Colibrant, om haar daarmede te behelpen in een goed eerbaar klooster (te Hasselt of St-Truiden) zegt de akte ;

Floris krijgt de hoeve te Heyst op *Bruggeneynde*, bosschen, enz. ; hij moet afrekenen met de erfgenen van Henric Colibrant, te Antwerpen wonende ;

Juf. Margriet krijgt eene hoeve te Mortsel, enz. ;

Juf. Katline erft de hoeve te Kessel, enz.

Willem Colibrant en Jan Colibrant, zijn neef, als voogden der kinderen van Jan van der Grate, weduwnaar van Juf. Beatrix Colibrant. 29 Januari 1410. (Schepenakte n^r 60.)

Willem Colibrant belooft aan Willem van Ranst, Willem van Ghestele en Jan Mys, Henrics zoon, te volvoeren alzulke geloften en voorwaarden als besproken zijn in de huwelijksvoorwaarden tusschen hem en Juf. Lisbette Mys, Hendriks dochter, zijne toekomstige gezellinne aangegaan, en belooft haar te « duwarien » met 50 Hollandsche gl. 's jaars zoolang zij na zijne dood leven zal, op 't *tgoet te Putte*, daar zijn vader uit gestorven is en dat hem bleef van wijlen Juf. Lisbette Colibrant, zijne zuster, onder de parochie van Massenhoven, en op al zijne andere goederen. Hield zijne toekomstige echter meer aan het landrecht, daarop zou zij haren « coer hebben. » Mocht Willem bij haar een of meer zonen krijgen, zoo zouden zij hoofdsgewijs deelen, gelijk zijne zonen van den voorbedde; krijgt hij dochters, die zouden erven, « na der stad recht van Lyere en nade sterfhuyze. » Hier noemt Willem Colibrant zijne borgen die voor de belofte instaan, doch dit gedeelte is uitgeschrabd. De verdere inhoud laat verstaan dat Willem in schulden stak en daarom bepaalde deze akte dat, in geval van kinderloosheid, iedere staak de goederen zou behouden die hem eigen zijn. 2 December 1412. (Schepenakte n^r 421.)

Willem Colibrant verkoopt aan heer Philips van Coudenborch, markgraaf van Antwerpen, « den hove dat Kaerle van Immerseel plach toe te hooren te Lier. » 5 Juli 1414. (Schepenakte n^r 444.)

« Item gedroncken op thuus (stadhuis) doen Willen Colibrant de rentmeester begraeven waert en doen Marcelis (van Scorreberghe) gecozen was... V potten wyns, loept te XII gr. de gelte IJ s. VI den. » (Stadsrekening over 1444.)

1442. Willem Colibrant, de oude, en Willem Colibrant, de jonge, stadsrentmeesters. (Stadsrekening.)

1417. « Item Willem Colibrant van Putte, Henricx Colibrants soen was, es poirter gemaect bi manisse Willem Colibrant, scouth, en met vonisse van Vorspoel, Persant, Scillemans, Verwer. scepenen in Lyre. En dede zynen eedt XII aprilis anno XVII te weten is tsmaendacgs inde paeschdage. » (*Poortersboek van Lier.*)

« Item gedronken op thuis doen Willem Colibrant de jonge syn gans gaf... » (Stadsrekening 1428.)

Willem Colibrant en Juf. Joanna Mys verkoopen aan Willem van Turnhout eene stede en huis in de Berlaerstraat. 20 Juni 1438. (Schepenakte n^r 501.)

Willem Colibrant, Willemszone wilen was des schoutets, en Juf. Joanna Mys, verkoopen aan Wouter van den Bergh en Juf. Margriete van Uden eene woning in de Berlaerstraat zooals Hendrik Mys, hun oudervader, daaruit gestorven is, mits 15 1/2 Peters erfelijk. 16 Mei 1456. (Schepenakte n^r 124.)

Willem Colibrant wijlen Willemszone en Juf. Lisbeth, zijne zuster, met Willem de Neve, verkoopen eenen beemd. 25 Aug. 1448.

Juf. Lisbeth van Roosbroeck, werdinne wijlen Jan van Voorspoele, met Willem Colibrant, haren man. 18 Dec. 1440. (Akte n^r 819.)

Willem Colibrant, kerkmeester te Massenhoven. 16 Juni 1418. (Schepenakte n^r 650.)

Willem Colibrant, Willemszone, en Lisbeth van Vorspoel, zijne vrouw, verkoopen aan Hendrik en Kathline van der Wyc 4 gulden Peters lijfrent op al hunne goederen. ...1426.

Dezelfde staat aan zijne vrouw toe zich eenen vreemden momber te kiezen zoo dikwijls het hare zaken vragen. 10 Mei 1438.

Willem Colibrant verkoopt aan Kathine Lenters, Mr Willem Wynters wijf, 3 oude schilden erflijk op de stede den *Gulden Helm* aan de Merkt, nu Henric Herle toehoorende. 10 Juli 1454. (Schepenakte n^r 261.)

Willem Colibrant, gehuwd met Catline Colibrant, verkoopt de helft eener stede in de Ruisbroecstraat, 25 Aug. 1454. (Akte n^r 275.)

Juf. Lisbeth Colibrant met Willem Neve, haren man, erkent de wisseling van goed door juf. Box, meesterse der Infirmerij, gedaan met Willem en juf. Margriete Colibrant, deze met Jan van Oudenhoven, haren man. 23 Mei 1437. (Akte n^r 336.)

Margriet Colibrant, Lisbeth Colibrant en Jan van Oudenhoven, Catline Colibrant en Willem Neve, Willem Colibrant, hun broeder, verkoopen aan Henric Colibrant een huis in de Ekelstraat. 31 Dec. 1444. (Akte n^r 166.)

Jan Colibrant, juf. Joanna van Kets, zijne oudermoeder, en Jan van Dornhove, verkoopen aan Henric Colibrant *alias* Heylen, een huis aan de Markt, « daer de Maerscalc in woont » tusschen Jan Dyck en de huizing *de Vier Heemskinderen*, Henric van Brecht toekomende. 9 Februari 1455. (Akte n^r 449.)

16 Aug. 1464. Jan en Floris Colibrant verkoopen aan Galiaen van Ranst, Wouters nat. zoon wijlen Wouters van Ranst, 2 lb. erfelijk op hunne hoeve geheeten *'t goet van Massenhoven*, onder die gemeente. (Schepenakte n^r 413.)

14 Januari 1467. Jan en Floris Colibrant, gebroers, wettige kinderen van wijlen Willem Colibrant, bekennen dat Geerd Lemmens « volgt mit rechte op heur huys inde Mechelstraete gelegen voor 't gebrek van zekeren erfcijs bij redene van dien vervolghde de helit van een huis in de Berlaerstraat dat hun vader heeft verkocht aan Gommar van der Borch, waaraan Geerd vele onkosten heeft gehad. » Zij beloven hem voldoening en verpanden daarvoor hunne goederen. (Schepenakte n^r 764.)

Jan en Floris Colibrant, wijlen Willemskinderen, verkoopen aan Geerd vander Aa en Juf. Joanna Mys, verschillende perceelen bosch, te Nylen, etc. 11 April 1468.

Jan Colibrant, wijlen Willemszone, wonende te Mechelen, verkoopt aan Margriet en Jacop Vrancx, 6 lb. lijftochtrent op zijn goed *ten Dycke*, in den Bijvang, geërfd van zijn vader. 11 April 1469.

1470. Jan Colibrant te Brugge gezonden aan de Gedeputeerden wegens de stad. — Stadsrekening.

1480. Joris Colibrant bouwt de Kolvenierskapel in St-Gum-muruserk.

Ridder Jan Colibrant schenkt een glasraam aan de kerk.

Floris Colibrant, wijlen Willems wettige zoon en van Juf. Lisbeth van de Perre, verkoopt den 28 November 1485 voor

schepenen van het Hof van Baffer aan de Commanderij van Pitsenborg, zijne hoeve geheeten « aen de Lynde daer Onse Lieve Vrouwe van Putte pleegt by te rusten voir thof op Onser Liever Vrouwen dach Assomptie », met al wat er toehoort, zooals heerlijkheid, cijzen, enz., groot 100 bunder onder Putte en Beersel, bestaande in twee volle leenen, geërfd van zijnen vader. (Charters van Pitsenborg, n^r 982.)

Terzelfden dage verkocht hij aan hetzelfde godshuis het goed « te Sachelen » onder Putte. (Charter n^r 984.)

Einde der XVe eeuw.

Jan Baptist Colibrant en Jacoba Meyngiaert laten eene tryptiek malen welke thans nog in Sint-Gummaruskerk prijkt.

Juf. Clara Colibrant wijlen Florisdochter, met Jan van Godthingys, haren man, laat aan Pitsenburg eene rent van 29 Rijns gl. kwijten. 30 October 1508. (Charter n^r 983.)

Henric en Floris Colibrant, gebroeders, wett. kinderen wijlen Floris Colibrant daar moeder af was. Juf. Kerstine van Sompeken; Lodewijk der Boven als man van Juf. Katline Colibrant, te Hersselt; Bertelmeus Scheelkens als voogd van Jan en Kerstine Scheelkens, kinderen van wijlen Jan Scheelkens en van voormelde Juf. Katline Colibrant; Juf. Margriet Colibrant, wed. Alexander Bacx, met Renier haren man, de afwezigen vervangende, verkoopen aan Adriaan van Ranst, te Casterlé wonende, eenen bogaard op 't Klein Boomelaer, 1 b. land aldaar, 1 1/2 b. land aldaar, en nog 4 schell. erf. op wijlen Gillis van Ranst huis in de Ruisbroekstraat; geërfd van hunne moeder en grootmoeder Juf. Kerstine van Sompeken. 3 Juli 1505. (Reg. XVI.)

Ridder Joris Colibrant, overleden 12 Augustus 1511 op weg naar Jerusalem (*kerkrekening*). Zijn neef Frans Colibrant, secretaris te Antwerpen, als testament-uitvoerder, stichtte in 1516 twee weke missen in St-Gummaruskerk. (Scab. prot. Antwerpen).

Juf. Joanna Colibrant, weduwe van Jonker Henric van Wachendonck, Mr Joese Colibrant, haar broeder, « medecyn wonende in der Universiteyt » van Leuven, Antonis Colibrant, ook haar broeder, beiden volgens procuratie; Juf. Digne Colibrant met Mr Andries Tesch, haren man, Juf. Katline Colibrant wed. Jan Boeynhals; Libert du Freyn, drossaard van Walem, als man van Juf. Anna Colibrant, groot van kinde gaande, allen kinderen van

wijlen Joris Colibrant en van Juf. Anna van der Straten (*), en de erven van der Straten-van Dornhoven-Thoemas verkoopen aan Ambrosius de Coninck 1 b. land onder Viersel. 9 Januari 1548. (Reg. XVI.) •

13 Meert 1578. De stadsrentmeesters transporteeran aan Joanna Colibrant, weduwe van Lucas Monnincx, 6 rijns gl. erf. Zij overleed den 20 Jan. 1586. (Akte n^r 653.)

*
* *

Met gemelde Joanna verdwijnt de laatste telg der Colibranten te Lier. In de XVIIIe eeuw vinden wij te Mechelen eene burgerlijke familie Colibrant; wij weten echter niet of deze van Lierschen oorsprong is.

(*) Volgens den stamboom Colibrant door Moons-van der Straelen (Burg. bibliotheek), huwden deze echtelingen te Lier, den 26 Juni 1496, dus, eenige maanden vóór de viering alhier van het huwelijk van Philips den Schoone met Joanna van Castilje.

